การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
www.tat.or.th

อุทยานแห่งชาติ
เขาใหญ่

ผืนป่าดงพญาเย็น มรดกแห่งอาเซียน

เข้าใจเที่ยว
เข้าใจธรรมชาติ

เข้าใจเที่ยว เข้าใจธรรมชาติ
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
ISBN 974-679018-8
25.00

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เข้าใจเที่ยว เข้าใจธรรมชาติ

อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่

ผืนป่าดงพญาเย็น มรดกแห่งอาเซียน

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๔๔ จำนวน ๑๕,๐๐๐ เล่ม

**คณะกรรมการอำนวยการจัดพิมพ์หนังสือ
ตามแผนงานเงินกู้เพื่อการท่องเที่ยวและส่งเสริม
การสร้างงาน ภายใต้โครงการลงทุนเพื่อสังคม
(Social Investment Project : SIP)**

นายภราเดช พยัฆวิเชียร
ผู้ว่าการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

นางจุฑามาศ ศิริวรรณ
รองผู้ว่าการฝ่ายการตลาด

นายพัชร์พงศ์ อภิชาตะพงศ์
รองผู้ว่าการฝ่ายวางแผนและพัฒนา

นายสันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์
รองผู้ว่าการฝ่ายบริหาร

นายสุรพล เศวตเศรนี
ผู้อำนวยการฝ่ายบริการการตลาด

นางจุฑาพร เริงรณอาษา
ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการตลาด

นางสาวเพ็ญสุดา ไพรอร่าม
ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและงบประมาณ

นายพงศธร เกษสำลี
ผู้อำนวยการกองผลิตอุปกรณ์โฆษณา

นายเศรษฐพล จินดานนท์
ผู้อำนวยการกองบริหารวิสาหกิจ

ผู้อำนวยการโครงการ
นางจุฑามาศ ศิริวรรณ
รองผู้ว่าการฝ่ายการตลาด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หน่วยงานประสานงานกลางและรับผิดชอบ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ-
สังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
สำนักบริหารหนี้สาธารณะ กรมการปกครอง
กรมโยธาธิการ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงาน
เร่งรัดพัฒนาชนบท สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
กรมป่าไม้ กรมศิลปากร กรมประชาสงเคราะห์
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แหล่งเงินกู้
ธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งประเทศญี่ปุ่น

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

**ข้อมูล/ถ่ายภาพ/ภาพประกอบ/
ออกแบบ/ดำเนินการผลิต**
บริษัท แปลน โมทิฟ จำกัด

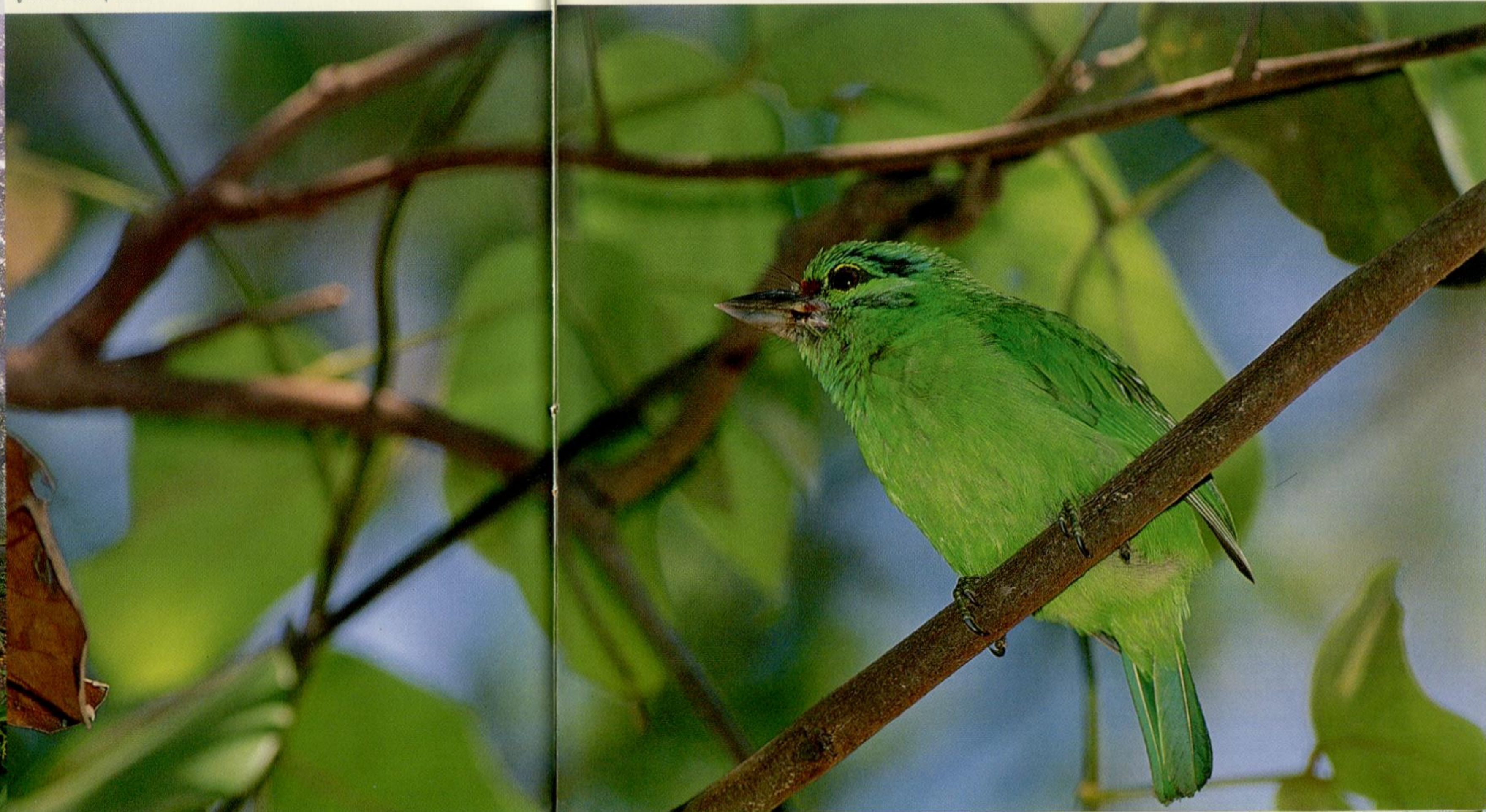
ที่ปรึกษา
รศ. ดร. สุรีย์ ภูมิภมร

สารบัญ

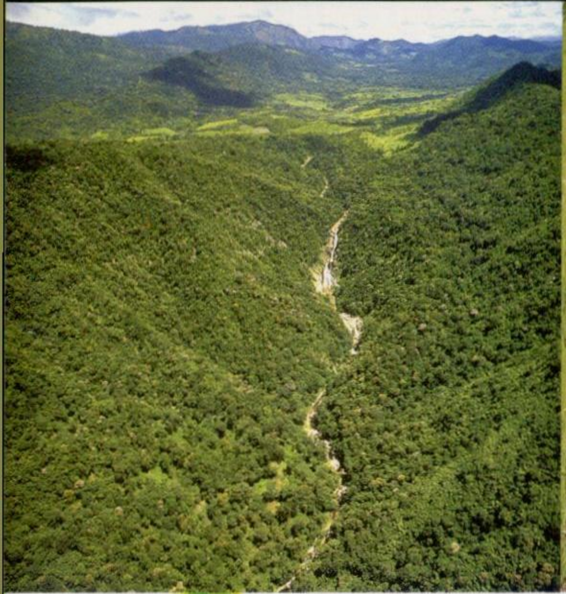
รู้จัก อุทยานแห่งชาติ

ท่องเที่ยว เข้าใจธรรมชาติ

ธรรมชาติ
จุดชมทิวทัศน์
เดินป่า
พักแรม
ดูนก
ล่องเรือ, ล่องแก่ง
ว่ายน้ำ
ของที่ระลึก

รู้จักอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตำนานแห่งผืนป่าดงพญาเย็น

"ดงพญาเย็น" คือนามของผืนป่ากว้างใหญ่ซึ่งกั้นขวางระหว่าง ที่ลุ่มภาคกลางกับที่ราบสูงอีสาน อดีตอันครั่นคร้ามด้วยไข้ป่าและสัตว์ร้ายที่คอยพรากชีวิตนักเดินทาง ผู้คนจึงเคยขนานนามป่าแห่งนี้ว่า "ดงพญาไฟ" ป่าใหญ่นี้ทอดตัวเป็นแนวยาวตามเทือกเขาเพชรบูรณ์ ลงมาบรรจบกับตอนปลายของเทือกเขาสันกำแพง ต่อเนื่องไปยังเทือกเขาพนมดงรักและป่าดงในประเทศกัมพูชา ณ รอยต่อของเทือกเขาทั้งสองนี้เอง คือบริเวณภูเขาหินทรายสลับซับซ้อน เป็นป่าดิบอันกว้างใหญ่และห่างไกลทุรกันดารยากแก่การเข้าถึง ดุจดั่งกำแพงยักษ์สีเขียว ซึ่งสามารถเห็นได้จากฝั่งนครนายกและปราจีนบุรี ชาวบ้านพร้อมใจกันเรียกอาณาบริเวณนี้ว่า "ป่าเขาใหญ่"

เพราะความกันดารห่างไกล ในอดีตป่าเขาใหญ่จึงเคยเป็นที่หลบภัยของพวกต้องโทษหนีคดีจากพื้นที่รายรอบผืนป่า อพยพขึ้นไปหักร้างถางพง ทำไร่ และล่าสัตว์ ตั้งหมู่บ้านอยู่ใจกลางป่าดงดิบ ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ.๒๔๖๕ จนมาถึงสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลได้ทำการปราบปรามและผลักดันชุมชนเหล่านี้ลงมาจากป่าเขาใหญ่จนหมด ด้วยคุณค่าและความสำคัญของป่าเขาใหญ่ ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนให้รำลึกถึงผืนป่าดงพญาไฟอันยิ่งใหญ่ในอดีต ทำให้ผืนป่าแห่งนี้ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ หลังจากการตราพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ เพียงปีเดียว มีเนื้อที่ทั้งหมด ๒,๑๖๘ ตารางกิโลเมตร (๑,๓๕๕,๓๙๖ ไร่) ครอบคลุมพื้นที่รอยต่อระหว่าง ๔ จังหวัด คือ สระบุรี นครราชสีมา ปราจีนบุรี และนครนายก

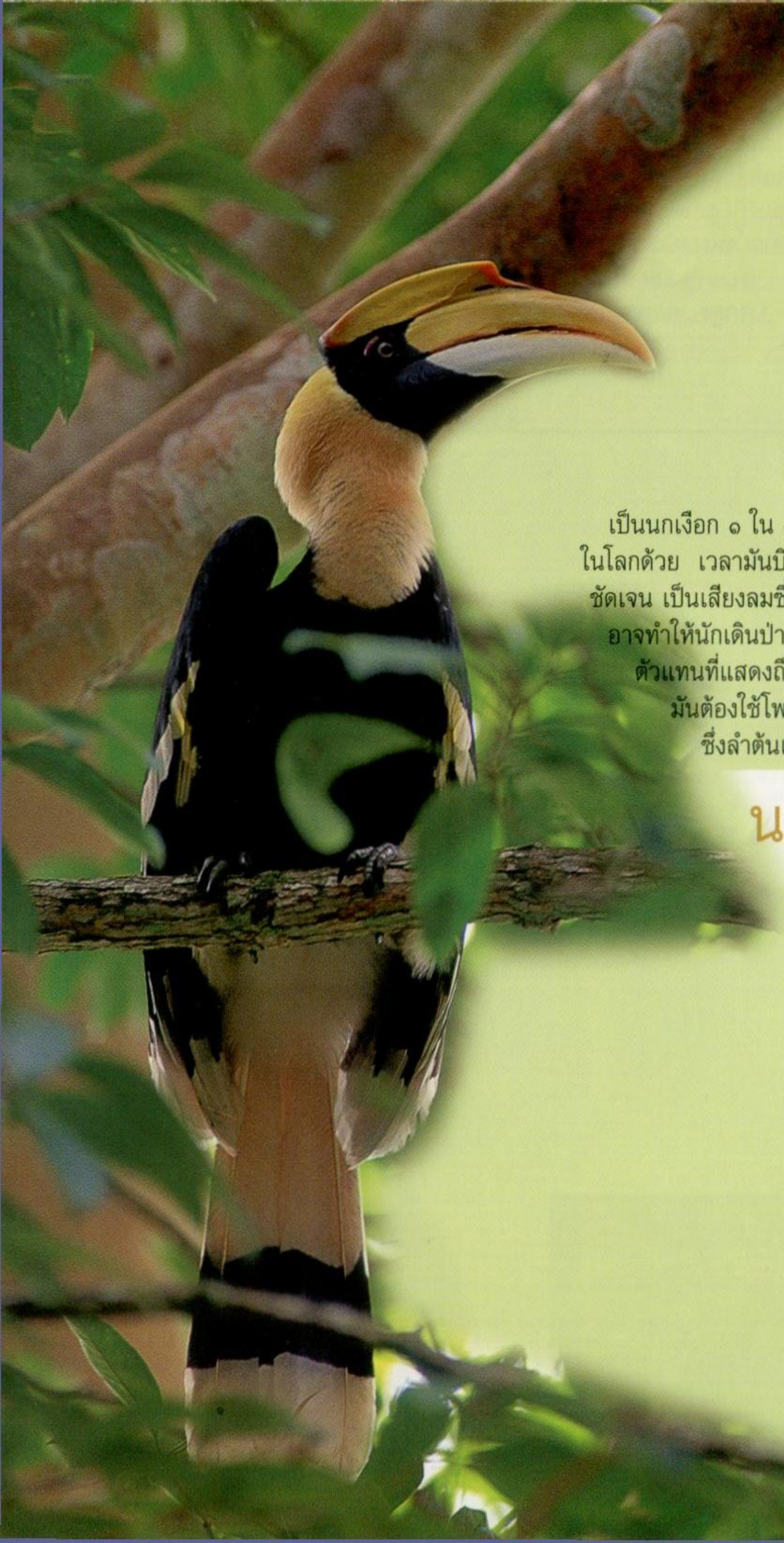
ต้นน้ำสี่สาย อาณาจักรแห่งพืชพันธุ์และสัตว์ป่า

เขาใหญ่เป็นเสมือนตะเข็บธรรมชาติบริเวณมุมตะวันตกเฉียงใต้สุดขอบที่ราบสูงโคราชที่เชื่อมร้อยพื้นที่ ๔ จังหวัดใน ๓ ภูมิภาคไว้ด้วยกัน ด้วยแนวเทือกเขาหินทรายสลับซับซ้อนลาดเทสู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ มียอดเขาร่วมเป็นจุดสูงสุดของพื้นที่ สูง ๑,๓๕๑ เมตรจากระดับน้ำทะเล เทือกเขาน้อยใหญ่เหล่านี้ห่มคลุมด้วยป่าเขียวขจีที่รู้จักกันในนามป่าดงพญาเย็น เป็นโรง

กลั่นน้ำขนาดมหึมา ผลิตสายน้ำลงสู่ลำห้วยมากมายหลายสาย ให้กำเนิดแม่น้ำถึง ๔ สาย จากห้วยลำตะคองไหลลงสู่แม่น้ำมูล ห้วยมวกเหล็กไหลลงสู่แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำนครนายก และห้วยใสใหญ่ไหลลงสู่แม่น้ำบางปะกง หล่อเลี้ยงเกื้อกูลแผ่นดินและผู้คนในภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคตะวันออก และระหว่างการเดินทางของสายน้ำผ่านโตรกผาเกิดเป็นน้ำตกที่สวยงามหลายแห่งทั้งในเขตอุทยานฯ และด้านนอก อาทิ น้ำตกเหวนรก น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกผากล้วยไม้ น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง วังตะไคร้ เป็นต้น

ป่าผืนใหญ่แห่งนี้คือแหล่งนัดพบระหว่างพันธุ์ไม้จากป่าหลากหลายประเภททั้งป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าดิบเขา ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ทุ่งหญ้า นี่คืออาณาจักรแห่งพันธุ์ไม้กว่า ๒,๕๐๐ ชนิด มีทั้งไม้วงศ์ก่อ พญาไม้ ขุนไม้ สนสามพันปี พันธุ์ไม้เด่นในป่าดงดิบเขา ไม้วงศ์ยาง ๓๐,๐๐๐ กว่าต้น พันธุ์ไม้เด่นของป่าดิบชื้น ปะปนอยู่กับพันธุ์ไม้ในป่าดิบแล้ง เช่น ไม้วงศ์ไทร สมพง ลำพูป่า ปออีเก้ง เป็นต้น ตามลำต้นและคบไม้มีเถาวัลย์ กล้วยไม้ มอส เฟิร์น เกาะเกี่ยวอิงอาศัย ที่พื้นล่างมีไม้วงศ์ปาล์ม และเฟิร์นต้นขนาดใหญ่ ส่วนลานหินบนเขาสมอปูนก็มีทุ่งหญ้าและทุ่งดอกไม้สีสวย เช่นเดียวกับสัตว์ป่าที่มีป่าดงดิบรกเป็นที่อาศัยหลบภัย และทุ่งหญ้ากว้างใหญ่บริเวณหนองผักชี หนองขิง และมอสิงโต เป็นแหล่งน้ำดินโป่ง แหล่งอาหารชั้นดี ที่นี่จึงเป็นบ้านหลังใหญ่ของสัตว์ป่า โดยเฉพาะช้างป่าที่มีไม่น้อยกว่า ๑๕๐-๒๐๐ ตัว รองจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งเท่านั้น รวมถึงสัตว์ใกล้สูญพันธุ์และสัตว์ป่าหายากชนิดต่างๆ ได้แก่ เสือโคร่ง หมาใน แมวลายหินอ่อน เสือลายเมฆ เลียงผา กระทิง หมีควาย ชะนีมงกุฎ ชะนีมือขาว อีกทั้งเป็นแหล่งดูนกที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของไทย มีนกให้ดูมากกว่า ๓๕๐ ชนิด ทั้งนกหายากอย่างนกลุมพูแดง นกแก้วหัวแพร นกโกโรโกโส ไก่ฟ้าหลังขาว หรือแม้แต่นกเงือกซึ่งเป็นดัชนีบ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าก็พบถึง ๔ ชนิด คือ นกกาฮัง นกแก๊ก นกเงือกสีน้ำตาล และนกเงือกกรามช้าง ด้วยคุณค่าที่มีมากมายเช่นนี้ป่าเขาใหญ่จึงได้รับการยกย่องให้เป็นอุทยานมรดกแห่งอาเซียน (Asian Heritage) เป็นแหล่งอนุรักษ์ธรรมชาติที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นห้องเรียนขนาดใหญ่ที่มีเรื่องราวให้เรียนรู้ไม่รู้จบด้วยกิจกรรมเดินป่า ศึกษาพันธุ์ไม้ ดูนก ดูผีเสื้อ ขี่จักรยาน ชมภาพชีวิตสัตว์ป่าในพงไพร ผจญภัยในสายน้ำ ฯลฯ

เขาใหญ่ คือตัวแทนที่คงเหลืออยู่ของป่าดงพญาไฟอันยิ่งใหญ่ในอดีต คือป่าดงซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของไทย คือผืนไพรที่ได้รับการยกย่องให้เป็นมรดกแห่งอาเซียน แม้ความโดดเด่นของป่าแห่งนี้อาจมีมากมาย ทว่าห้าสิ่งเหล่านี้ คือจุดเด่นอย่างที่สุด ซึ่งผู้มาเยือนควรได้พบเห็นอย่างน้อยก็เพียงหนึ่งสิ่ง

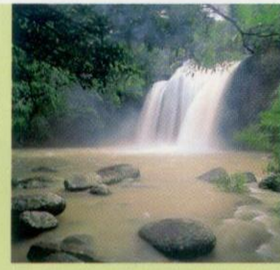

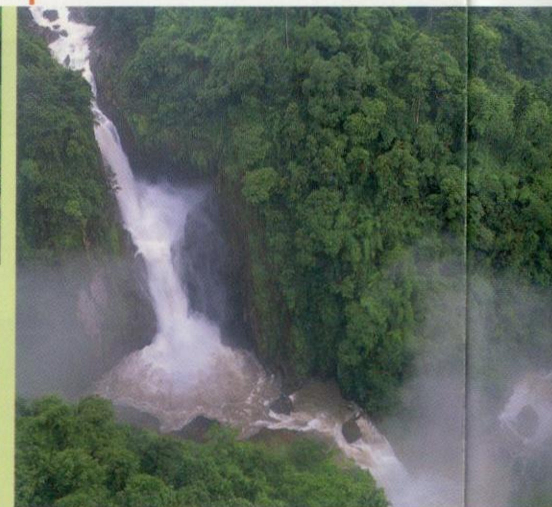

เป็นนกเงือก ๑ ใน ๑๒ ชนิดที่พบในเมืองไทยและเป็นนกเงือกชนิดซึ่งใหญ่ที่สุดในโลกด้วย เวลามันบินไปไหนมาไหน จะมีเสียงดัง *"วืด! วืด! วืด!"* ให้ได้ยินชัดเจน เป็นเสียงลมซึ่งผ่านช่องว่างระหว่างขนปีกเวลาที่มันกระพือปีกบิน เสียงนี้อาจทำให้นักเดินป่าหน้าใหม่ ตกใจได้ง่ายๆ นกเงือกโดยเฉพาะนกกาฮัง นับเป็นตัวแทนที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าได้ เนื่องจากเป็นนกตัวโต มันต้องใช้โพรงไม้ขนาดใหญ่สำหรับทำรังวางไข่ หากป่าใดไม่มีต้นไม้ใหญ่ซึ่งลำต้นเป็นโพรงแล้ว นกเงือกก็ไม่สามารถขยายพันธุ์ได้

นกกาฮังหรือนกกก (Great Hornbill)

น้ำตกเหวสุวัต-น้ำตกเหวนรก

น้ำตกเหวสุวัต และน้ำตกเหวนรก สายน้ำที่เปรียบเหมือนสัญลักษณ์ของเขาใหญ่ เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วไปพอๆ กับที่รู้จักป่าเขาใหญ่ น้ำตกพี่น้องสองสายนี้คือตัวแทนความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่า น้ำตกเหวสุวัตคือผลผลิตจากผืนป่าด้านบนส่งมาตามห้วยลำตะคองไหลผ่านหน้าผาสูงประมาณ ๓๐ เมตร ในฤดูฝนสีน้ำขาวโพลนจะทิ้งตัวลงมาแผ่กว้างอาบเต็มหน้าผาสูงชัน ขณะที่น้ำตกเหวนรกคือผลผลิตจากผืนป่าด้านใต้ ไหลมาจากหุบเขากว้างใหญ่ระหว่าง เขาสมอปูน และกลุ่มเขาแหลม-เขาร่ม-เขาเขียว ผ่านมาตามคลองท่าด่าน อันเป็นต้นแม่น้ำนครนายก มองไกลๆ จะเห็นเส้นน้ำสีขาวพาดผ่านกลางป่าเขียวขจี ลาดเทลงมาตามหน้าผาสูงลิบลิ่วถึง ๑๕๐ เมตร เสียงน้ำดังสนั่นไปทั่วทั้งหุบเขา นับเป็นความงามที่แฝงไว้ซึ่งความน่าครั่นคร้าม

ช้ า ง ป่ า

ช้างป่า (Asiatic Elephant) นับเป็นสัตว์ซึ่งโดดเด่นที่สุดของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่นี่เป็นแหล่งอาศัยที่สำคัญของช้างป่าแห่งหนึ่งในเมืองไทย ปกติมักพบโขลงช้างออกหากินริมถนน ตั้งแต่ตอนเย็นไปถึงกลางดึก บริเวณที่มักพบช้างป่าออกหากินเป็นประจำได้แก่ บนถนนสายปราจีนบุรี-เขาใหญ่ ตั้งแต่กิโลเมตรที่ ๑๘-๓๖ ถนนสายเขาใหญ่-ปากช่อง ตั้งแต่กิโลเมตรที่ ๒๖-๓๗ บนเส้นทางไปน้ำตกเหวสุวัต ตั้งแต่กิโลเมตรที่ ๔๐-๕๐ และบนถนนขึ้นศูนย์เรดาร์เขาเขียว ตั้งแต่กิโลเมตรที่ ๑-๖

ชะนีมงกุฎ

ชะนีมือขาว

วนรก

ไ ม้ ก ฤ ษ ณ า

กฤษณา *(Aquilaria crassna)* เป็นไม้เนื้ออ่อนที่มักพบขึ้นตามป่าดงดิบแล้งและดงดิบชื้น บางครั้งถูกเรียกในชื่ออื่นๆ เช่น ไม้หอม, ไม้ลูกแก่น, กระลำพัก เป็นต้น ไม้ชนิดนี้เมื่อลำต้นเป็นแผล ซึ่งอาจเกิดจากสัตว์ เช่น หมีที่ไปจิกฉีกเปลือกไม้เพื่อปีนขึ้น หรือเกิดจากคนใช้มีดฟันก็ตาม มันจะสร้างยางชนิดหนึ่งขึ้นมาเพื่อสมานรอยแผลนั้น และทำให้เนื้อไม้เกิดเป็นสีดำ ส่วนเนื้อสีดำนี่เอง สามารถนำมาสกัดเป็นน้ำมันหอมระเหยได้ น้ำมันกฤษณา มีราคาแพงเพราะใช้ในอุตสาหกรรมผลิตน้ำหอม ทำกำยาน หรือแม้แต่ธูปหอมก็ยังต้องใช้เศษกฤษณาเป็นส่วนผสม ปัจจุบันกฤษณาเป็นไม้หวงห้าม ซึ่งมิให้ตัดฟันก่อนได้รับอนุญาต แต่ราคาที่แพงจึงทำให้มีการลักลอบตัดไม้กฤษณากันมาก ทำให้ป่าเขาใหญ่ ซึ่งเคยได้ชื่อว่าเป็นถิ่นของไม้กฤษณาชั้นดีนั้น ปัจจุบันมีจำนวนไม้กฤษณาลดลงไปมาก

ชะนีมงกุฎ และ ชะนีมือขาว

เมืองไทยมีชะนีอยู่ ๔ ชนิด ๒ ชนิดนั้นสามารถพบได้ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ คือ ชะนีมือขาว (White-handed Gibbons) และชะนีมงกุฎ (Crowned Gibbons) ชะนีมือขาวเป็นชะนีที่พบได้ทั่วไปตามป่าเมืองไทย แต่ชะนีมงกุฎค่อนข้างหายาก จะพบเฉพาะตามป่าภาคตะวันออก และในประเทศกัมพูชา ปกติไม่พบชะนีทั้งสองชนิดอยู่ในพื้นที่ป่าเดียวกัน แต่ป่าเขาใหญ่เป็นแห่งเดียว ที่พบชะนีทั้งสองชนิดอาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกัน

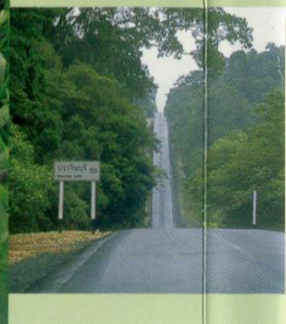

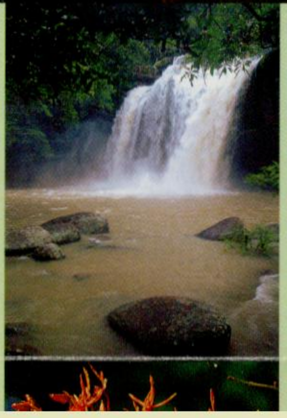
เดินป่า ท่องไพร ดูนกบนเขาใหญ่ (๒ วัน ๑ คืน ไม่ร

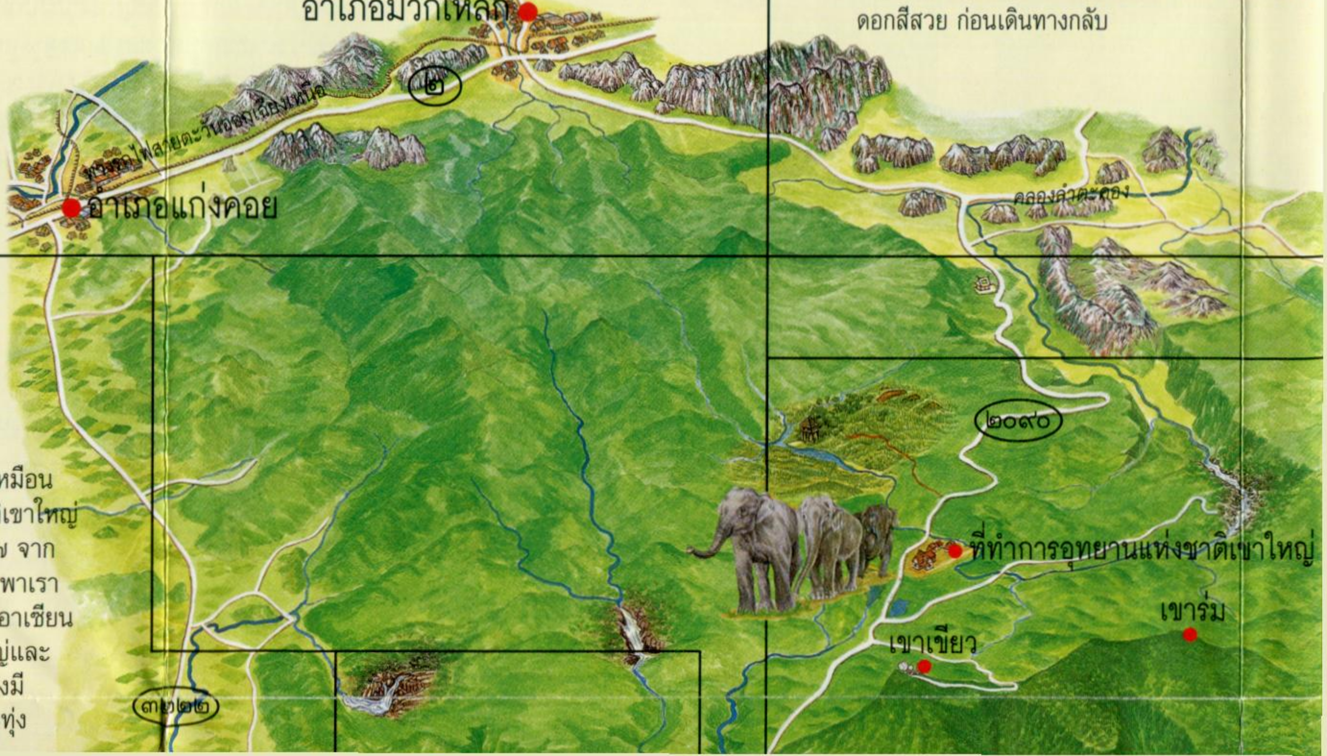
ผืนป่าเขาใหญ่คือห้องเรียนธรรมชาติที่กว้างใหญ่ พืชพ
ในพงไพรมีเรื่องราวมากมายรอการเล่าขาน กิจกรรมเ
ระยะไกล ดูนก ดูผีเสื้อ เฝ้าทุ่งซุ่มโป่ง ชมชีวิตสัตว์ยา
สัมผัส เรียนรู้ ทำความเข้าใจผืนป่าดงพญาเย็นมากขึ้
เพียงใด

วันที่ ๑ เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ดูนก ชมผีเสื้อ ตาม
เส้นทางมอสิงโต-หนองผักชี ตอนเย็นเฝ้าดูฝูงสัตว์ เก้
หรือจะเลือกเส้นทางผากล้วยไม้-น้ำตกเหวสุวัต แล้วท

วันที่ ๒ ไปชมทิวทัศน์ทะเลหมอกบนยอดเขาเขียว
ดอกสีสวย ก่อนเดินทางกลับ

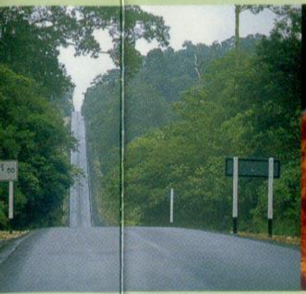

เที่ยวเขาใหญ่ ชมน้ำตกกลางผืนป่า
(๒ วัน ๑ คืนไม่รวมเวลาเดินทาง)

ถนนธนะรัชต์หรือทางหลวงหมายเลข ๒๐๙๐
ที่แยกจากถนนมิตรภาพก่อนเข้าปากช่อง เปรียบเหมือน
ประตูเก่าแก่ทางด้านบนที่นำเข้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
ขณะที่ทางด้านใต้มีเส้นทางหลวงหมายเลข ๓๐๗๗ จาก
ด้านนครนายก ปราจีนบุรี เป็นประตูบานใหม่ที่จะพาเรา
ไปสัมผัสธรรมชาติอันบริสุทธิ์ของผืนป่ามรดกแห่งอาเซียน
ผู้ให้กำเนิดลำน้ำถึงสี่สายก่อเกิดเป็นน้ำตกที่ยิ่งใหญ่และ
สวยงามหลายสายให้เลือกชม ระหว่างสองข้างทางมี
พืชพันธุ์แปลกตา ทิวทัศน์ ภาพชีวิตสัตว์ป่าในท้องทุ่ง

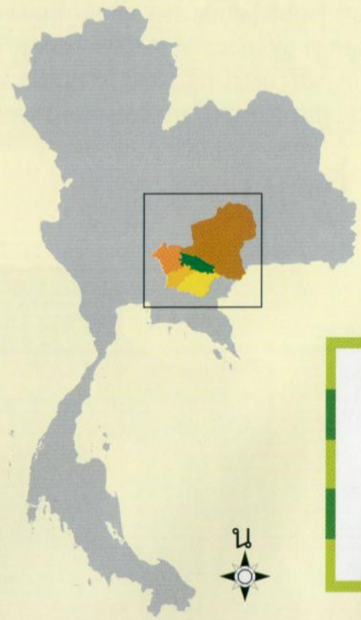

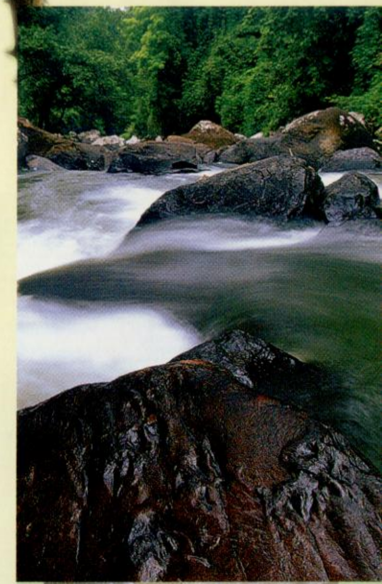
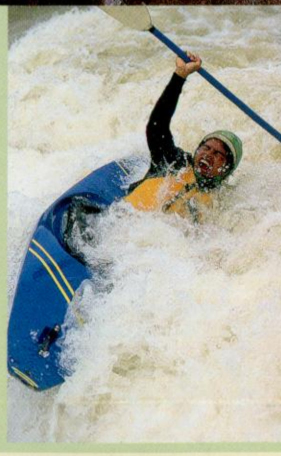

ใหญ่ (๒ วัน ๑ คืน ไม่รวมเวลาเดินทาง)
รมชาติที่กว้างใหญ่ พืชพันธุ์ สัตว์ป่า นก ผีเสื้อสีสวย
อการเล่าขาน กิจกรรมเดินป่าตามเส้นทางทั้งระยะสั้นและ
ชุ่มโป่ง ชมชีวิตสัตว์ยามค่ำคืน คือหนทางที่จะพาเราเข้าไป
ผืนป่าดงพญาเย็นมากขึ้น แล้วเราจะรู้ว่าป่าเขาใหญ่มีคุณค่า

ชาติ ดูนก ชมผีเสื้อ ตามเส้นทางที่ทำการฯ-มอสิงโต
อนเย็นเฝ้าดูฝูงสัตว์ เก้ง กวาง ที่หอส่องสัตว์หนองผักชี
ม้-น้ำตกเหวสุวัต แล้วพักแรมบริเวณผากล้วยไม้
หมอกบนยอดเขาเขียว เดินป่าชมพันธุ์ไม้ กล้วยไม้

อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่

เส้นทางการเดินทาง
และสถานที่ท่องเที่ยว
บริเวณอุทยานแห่งชาติ
เขาใหญ่

ค

เส้นทางแห่งการผจญภัย ล่องแก่งในลำน้ำใสใหญ่
(๒ วัน ๑ คืน ไม่รวมเวลาเดินทาง)

ผู้ให้กำเนิดลำน้ำถึงสี่สายก่อเกิดเป็นน้ำตกที่ยิ่งใหญ่และสวยงามหลายสายให้เลือกชม ระหว่างสองข้างทางมีพืชพันธุ์แปลกตา ทิวทัศน์ ภาพชีวิตสัตว์ป่าในท้องทุ่งและหนองน้ำ เป็นความงดงามที่เก็บเกี่ยวได้ง่ายๆ

วันที่ ๑ ขับรถ/ขี่จักรยานเที่ยวเขาใหญ่ แวะชมทิวทัศน์ที่จุดชมวิวหัวเขา กิโลเมตรที่ ๓๐ บนถนนธนะรัชต์ แวะหาความรู้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ก่อนไปเที่ยวน้ำตกเหวสุวัต ตอนเย็นเฝ้าดูสัตว์ออกหากินที่ทุ่งหญ้าหนองผักชี หรือจะเลือกไปเที่ยวน้ำตกตามเส้นทางต่างๆ คือ กลุ่มน้ำตกบนลำตะคอง กลุ่มน้ำตกตามคลองระย้า และกลุ่มน้ำตกผาตะแบก บางเส้นทางอาจต้องเตรียมอุปกรณ์ เสบียงอาหารไปพักแรมในป่าเพื่อไม่ให้เหนื่อยเกินไป

วันที่ ๒ กลับออกสู่เส้นทางปราจีนบุรี-เขาใหญ่ทางด้านใต้ของอุทยานฯ ไปชมน้ำตกเหวนรกที่ลือลั่น ก่อนเดินทางกลับออกจากอุทยานฯ

ง

เที่ยวน้ำตกรอบเขาใหญ่ ชมทุ่งดอกไม้เขาสมอปูน
(๓ วัน ๒ คืน ไม่รวมเวลาเดินทาง)

รอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง ทั้งเส้นทางเที่ยวสบายๆ แบบครอบครัวตามเส้นทางสายน้ำตกเก่าแก่สวยงามมีชื่อเสียงมานานปีอย่างน้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง หรือวังตะไคร้ หรือจะเที่ยวอย่างนักนิยมธรรมชาติลัดเลาะสายธารย่านประจันตคาม ไปชมความงามของน้ำตกเปิดใหม่อย่างน้ำตกโกรกอีดกและน้ำตกห้วยเจ็ดคต แต่ถ้าอยากเห็นทิวทัศน์ทุ่งดอกไม้ตระการ เดินป่าที่เขาสมอปูน วันที่ ๑-๒ เริ่มต้นเดินเท้าเข้าป่ามุ่งหน้าสู่เขาสมอปูน สัมผัสความงามของทุ่งดอกไม้บนลานหิ กลางป่า ๒ คืน ก่อนเดินทางกลับออกมาในวันที่ ๓

วันที่ ๑ เลาะเลียบเที่ยวน้ำตกรอบเขาใหญ่ใน ๑ วัน ทั้งน้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง สู่ปลายทางที่วังตะไคร้ ล่อ ถึงแก่ง ๓ ชั้น

วันที่ ๒ เดินป่าจากวังตะไคร้ขึ้นไปสู่น้ำตกแม่ปล้อง ชมความงามของน้ำตกท่ามกลางป่าดงดิบ หรือจะเลือกไปเ ประจันตคาม ขึ้นไปชมน้ำตกธารทิพย์ น้ำตกเหวอีอ่ำ น้ำตกตะคร้อ น้ำตกสลัดได น้ำตกเหวจั๊กจั่น และแก่งกฤษ

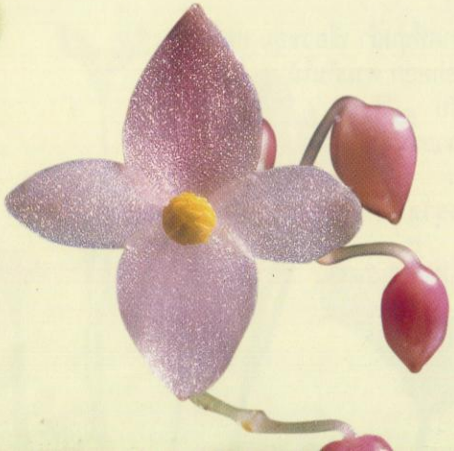
วันที่ ๓ หากมีเวลาแวะไปชมสถานที่เที่ยวใหม่ๆ ในศูนย์ศึกษาธรรมชาติห้วยเจ็ดคต ก่อนเดินทางกลับ

สันทาง
งน้ำตกสาริกา
ะจันตคาม ไปชม
วทัศน์ทุ่งดอกไม้ตระการตาต้องไม่พลาดการไป
มของทุ่งดอกไม้บนลานหินกว้าง พักค้างแรม

ลายทางที่วังตะไคร้ ล่องเรือจากสะพานวังตะไคร้

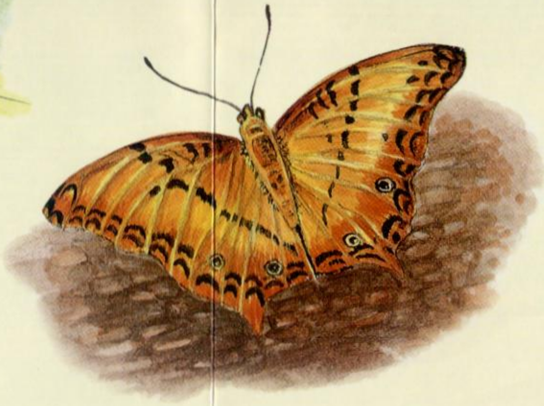
ดงดิบ หรือจะเลือกไปเที่ยวเขาใหญ่ด้าน
หวจั๊กจั่น และแก่งกฤษณา พักค้างแรมกลางผืนป่า
นเดินทางกลับ

เส้นทางแห่งการผจญภัย ล่องแก่งในลำน้ำใสใหญ่
(๒ วัน ๑ คืน ไม่รวมเวลาเดินทาง)

หากความงดงามและบริสุทธิ์นับว่าคุ้มค่ากับการไต่ความสูงชัน ข้ามเขากำแพงลงสู่ลุ่มน้ำห้วยใสใหญ่ เพื่อไปสัมผัสน้ำตกวังเหว ที่มีลานหินกว้างใหญ่อยู่กลางป่าดงดิบ ชมรอยเท้าไดโนเสาร์ ที่ประทับอยู่บนแผ่นหิน และบนลำน้ำสายเดียวกันยังมี แก่งหินเพิงที่ขึ้นชื่อในความดุร้ายทว่าจะสร้างความตื่นเต้น ท้าทายยามต้องล่องเรือยางผ่านแก่งซึ่งถือว่ายากที่สุดแห่งหนึ่ง ของเมืองไทย ให้ประสบการณ์ที่ยากจะลืมเลือน เส้นทางสายนี้ จึงเหมาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ชอบการผจญภัยในผืนป่าและสายน้ำ

วันที่ ๑ เดินป่าสู่น้ำตกวังเหว ชมความงามของน้ำตกที่กว้างที่สุดของอุทยานฯ แวะพักแรมระหว่างเส้นทางก่อนเดินทางกลับออกมาในวันรุ่งขึ้น

วันที่ ๒ กลับออกจากน้ำตกวังเหวตามเส้นทางเดิม มุ่งหน้าสู่หมู่บ้านคลองทราย ตื่นตาตื่นใจกับการเฝ้าชมกระทิงฝูงใหญ่ที่เขาแผงม้าหรือเดินทางสู่แก่งหินเพิง สนุกสนานตื่นเต้นกับการล่องแก่ง ก่อนเดินทางกลับ

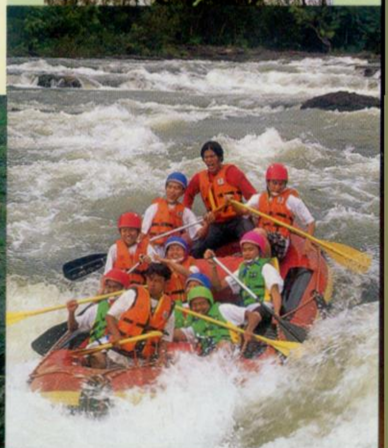

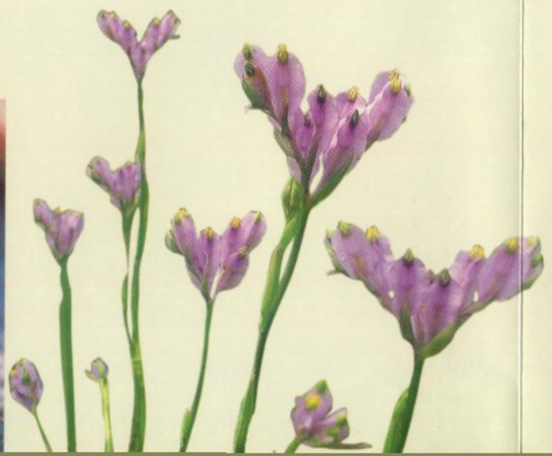

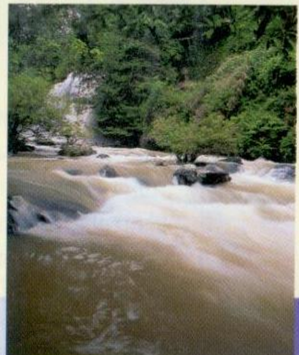

ปฏิทิน ท่องเที่ยว ธรรมชาติ

- **เริ่มเข้าสู่ฤดูฝน** หลังเกิดไฟป่า หญ้าระบัดแตกใบเต็มท้องทุ่ง
- **นกป่าจับคู่** สร้างรัง วางไข่ เพราะเป็นช่วงที่มีอาหาร น้ำ สมบูรณ์
- **ผีเสื้อ** หลายชนิดเริ่มออกจากดักแด้มาชุมนุมกันตามลานโล่งที่มีแดดส่องเพื่อผึ่งปีกให้แห้ง
- **ช่วงกลางฤดู** ฝนตกหนักมากขึ้น น้ำตก ลำห้วยมีน้ำมาก
- **ป่าเขียวชอุ่ม** ดอกไม้ กล้วยไม้ หลายชนิดเริ่มออกดอก
- **ปลายฤดู**อาจมีฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน ทำให้น้ำป่าไหลหลาก ไม่ควรพักแรมริมแม่น้ำ ลำห้วย

ฤดูฝน (พฤษภาคม-ตุลาคม)

ฤดูกาลแห่งความอุดม

- **เฝ้าทุ่ง ซุ่มโป่งดูฝูงสัตว์** เก้ง กวาง ออกหากิน หญ้าระบัดในทุ่งหญ้าหนองผักชี หนองขิง มอสิงโต
- **ดูนก** ชมภาพนกเงือกรวมฝูงที่น่าตื่นตาตื่นใจ และภาพการจับคู่ สร้างรัง วางไข่ ของนกหลายชนิด ช่วงปลายฤดูอาจเห็นภาพพ่อแม่นกช่วยกันเลี้ยงดูลูกอ่อน หรือพาลูกน้อยอพยพกลับถิ่นเดิม
- **ชมผีเสื้อ** สีสวยหลายชนิดเกาะกลุ่มหากินอยู่ตามโป่งดิน พื้นดิน พื้นทราย ริมลำห้วย
- **เดินป่าหน้าฝน** ชมบรรยากาศที่ชุ่มฉ่ำ เขียวชอุ่ม ดอกไม้ กล้วยไม้ หลายชนิดที่เริ่มออกดอก ตามต้นไม้ มีมอส เฟิร์น ไลเคน เกาะจับ ตามพื้นป่ามีดอกบุด เห็ดหลายชนิด
- **เที่ยวน้ำตก** ที่มีน้ำเต็มเปี่ยม ทั้งน้ำตกเหวนรก น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกผากล้วยไม้ ฯลฯ
- **ล่องแก่งหินเพิง** ผจญภัยในลำน้ำใสใหญ่
- **ขับรถส่องสัตว์** ยามราตรี

- **อากาศเริ่มแห้ง** หนาวเย็นมากขึ้น
- **เป็นช่วงเวลาจับคู่** ผสมพันธุ์ของสัตว์ป่าส่วนใหญ่ กวางป่าเริ่มผลัดเขา
- **นกอพยพจากถิ่นหนาว**เริ่มเคลื่อนย้ายเข้าสู่ป่าเขาใหญ่
- **น้ำในแม่น้ำ**และลำห้วยเริ่มลดระดับลง
- **ดอกไม้** กล้วยไม้ ในป่าดิบ ลานหิน และทุ่งหญ้า เบ่งบาน

ฤดูหนาว (พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์)

ฤดูกาลแห่งชีวิต

- **ชมทิวทัศน์**ทะเลหมอกกว้างใหญ่เหนือหุบเขาเขียว
- **เฝ้าทุ่ง ซุ่มโป่ง** ฟังเสียงสัตว์ป่าร้องหาคู่ ชมภาพสัตว์หลายชนิดเริ่มออกติดตามตัวเมียที่หากินอยู่ไม่ไกล
- **ขับรถส่องสัตว์**ยามราตรี
- **ดูนก** ที่อพยพจากถิ่นหนาวเข้ามาสมทบกับนกประจำถิ่นในป่าเขาใหญ่
- **ดูผีเสื้อ**ฝูงใหญ่ที่ออกหากินตามโป่งดิน ตามพื้นริมลำธาร
- **เดินป่าศึกษาธรรมชาติ** สัมผัสบรรยากาศผืนป่าหน้าหนาว
- **ชมทุ่งดอกไม้**ในทุ่งหญ้าและตามลานหิน บนเขาสมอปูน และตามน้ำตกทางด้านใต้ ในเขตอำเภอประจันตคาม
- **ล่องแก่งหินเพิง**ในลำน้ำใสใหญ่

- **สภาพอากาศเริ่มร้อนอบอ้าวมากขึ้น** อาจมีไฟป่าตามชายขอบอุทยานฯ มีเขม่าและควันไฟในอากาศ
- **ผืนป่าส่วนใหญ่ยังชุ่มชื้น** เพราะเป็นป่าดงดิบ ขณะที่ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง เริ่มเปลี่ยนสีผลัดใบ ทุ่งหญ้าเริ่มแห้ง
- **ดอกไม้** กล้วยไม้ หลายชนิดเริ่มออกดอก
- **นกอพยพ**เริ่มเดินทางกลับถิ่นฐานเดิม ขณะที่นกอพยพชั่วคราวเริ่มเดินทางเข้ามาสร้างรัง วางไข่
- **ผีเสื้อ**ออกมาชุมนุมกินน้ำอยู่ตามแหล่งน้ำลำธารที่ยังมีน้ำหลงเหลืออยู่

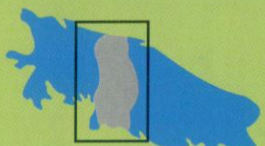

ฤดูร้อน (มีนาคม-เมษายน)

ฤดูกาลแห่งสีสัน

- **เดินป่า** ชมสีสันป่าหน้าร้อน ไม้ดอกสีสวยหลายชนิดเบ่งบานตัดกับสีเขียวของป่าดงดิบด้านบน เช่น เอื้องหวายแดงริมหน้าผากล้วยไม้
- **ดูนกประจำถิ่น**ที่ยังมีให้เห็น ขณะที่ฝูงนกอพยพเริ่มพาลูกน้อยเดินทางกลับบ้าน โดยมีนกอพยพชั่วคราวเดินทางเข้ามาแทนที่ เพื่อจับคู่ สร้างรัง วางไข่
- **ดูผีเสื้อ**ฝูงใหญ่บินลงมากินน้ำตามแหล่งน้ำลำธาร
- **ขับรถส่องสัตว์**ยามราตรี

ก เที่ยวเขาใหญ่ ชมน้ำตกกลางผืนป่า

ป่าดงดิบผืนใหญ่ที่ปกคลุมเทือกเขาสลับซับซ้อนในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ คือโรงกลั่นน้ำขนาดมหึมาผลิตกระแสน้ำส่งผ่านมาตามลำห้วยสำคัญนับสิบสาย เกื้อกูลสรรพชีวิตในพงไพร ไหลรินผ่านหุบเหวและโตรกผาเกิดเป็นน้ำตกที่งดงามทั้งน้ำตกเหวสุวัต น้ำตกเหวนรก น้ำตกผากล้วยไม้ น้ำตกเหวไทร น้ำตกผาตะแบก ฯลฯ ธารน้ำบางส่วนกักเก็บอยู่ตามหนองบึง เป็นแหล่งน้ำแหล่งอาหารแก่สรรพสัตว์ ก่อนจะไหลผ่านผืนป่าไปสุดปลายสายน้ำ ลงสู่แม่น้ำสำคัญถึงสี่สายหล่อเลี้ยงผู้คนบนพื้นที่ราบกว้างใหญ่

น้ำตกกองแก้ว

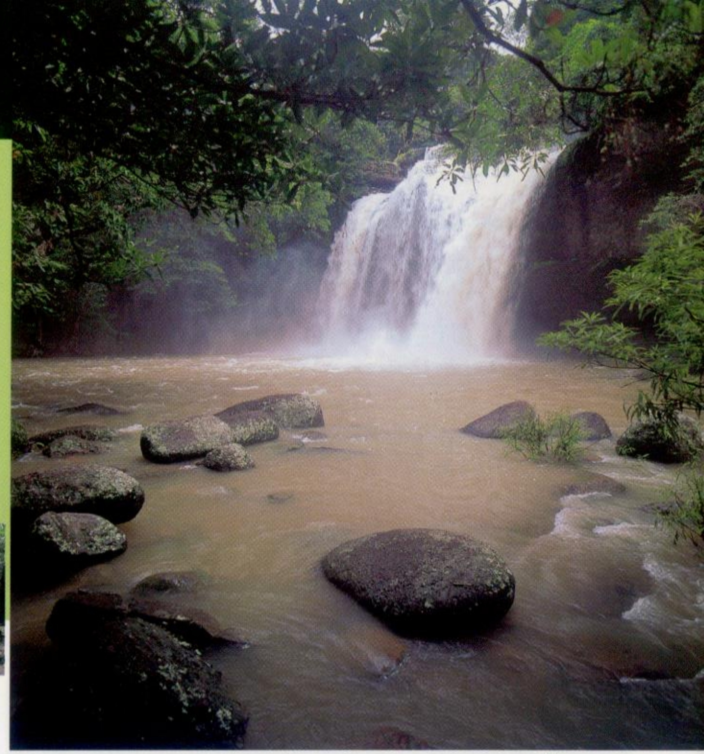
ก่อนฤดูผสมพันธุ์ เก้งเพศผู้จะผลัดเขาใหม่

กะบุดหรือลิงกัง

น้ำตกเหวสุวัต

จุดชมทิวทัศน์
อยู่ริมถนนธนะรัชต์ด้านอำเภอปากช่อง มองเห็นทิวทัศน์ได้กว้างไกล มองเห็นรอยต่อระหว่างแนวเทือกเขายอดตัดในภาคอีสาน กับภูเขาหินปูนยอดเขาแหลมในภาคกลาง ตอนเย็นสามารถชมค้างคาวออกหากินได้ อยู่ใกล้กับโป่งช้าง พอพลบค่ำช้างป่ามักแวะเวียนมาแถวนี้บ่อยๆ

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
นักท่องเที่ยวสามารถสอบถามข้อมูล ติดต่อขอเจ้าหน้าที่นำทางเดินป่าได้ที่นี่และชมนิทรรศการเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอุทยานฯ พืชพันธุ์และสัตว์ป่าที่สำคัญ

น้ำตกตาดตาภู่-ตาดตาคง
เป็นต้นน้ำของน้ำตกนางรอง อยู่กลางป่าลึก ต้องมีเจ้าหน้าที่นำทางไป

กลุ่มน้ำตกผาตะแบก
กลุ่มน้ำตก ๕ แห่งของห้วยกระชับ ระยะทางไม่ไกล สามารถเดินทางไป-กลับวันเดียวได้

น้ำตกเหวนรก
น้ำตกขนาดใหญ่ เปรียบเสมือนตัวแทนของอุทยานฯ เขาใหญ่ ไหลจากหน้าผาสูงกว่า ๑๕๐ เมตร

ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่
ชาวบ้านเรียกว่าเจ้าพ่อปลัดจ่าง เชื่อกันว่าเป็นผู้กว้างขวางซึ่งเคยอยู่บนเขาใหญ่มาก่อน ชาวบ้านเคารพนับถือมาก เมื่อเสียชีวิตลงจึงได้สร้างศาลไว้ให้ตรงปากทางก่อนขึ้นเขา

น้ำตกเหวสุวัต
น้ำตกซึ่งมีชื่อเสียงที่สุดของเขาใหญ่ เป็นอีกจุดหนึ่งนอกเหนือจากบริเวณสำนักงานอุทยานฯ ที่มีร้านอาหารบริการนักท่องเที่ยว

น้ำตกผากล้วยไม้
เป็นจุดกางเต็นท์แห่งเดียวบนอุทยานฯ เขาใหญ่ วันสุดสัปดาห์มักมีนักท่องเที่ยวมาสัมผัสธรรมชาติเป็นจำนวนมาก

เที่ยวน้ำตกบนลำตะคอง

เส้นทางนี้มีน้ำตกหลายแห่งที่เกิดจากห้วยลำตะคอง เช่น น้ำตกกองแก้ว ที่อยู่ด้านหลังศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ส่วนน้ำตกผากล้วยไม้อยู่บริเวณ กม.๔๒ เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ ความโดดเด่นอยู่ที่กล้วยไม้เอื้องหวายแดงที่ขึ้นอยู่ตามหน้าผาน้ำตกชั้นบนสุด ช่วงเดือนเมษายนจะออกดอกสีแดงสะพรั่งทั่วทั้งหน้าผาเป็นที่มาของชื่อผากล้วยไม้ บริเวณนี้เป็นจุดกางเต็นท์จุดเดียวที่อุทยานฯ จัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยว น้ำตกแห่งสุดท้ายปลายทางถนนธนะรัชต์บริเวณ กม.๕๐ คือ น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของอุทยานฯ ตัวน้ำตกมีชั้นเดียวสูงราว ๓๐ เมตร มีแอ่งน้ำด้านล่างลงเล่นน้ำได้ บนลานจอดรถมีร้านอาหารบริการจนถึงเวลาเย็น หากมีเวลาเดินลัดเลาะตามลำห้วยไปประมาณ ๕ กิโลเมตรก็จะพบกับน้ำตกเหวไทร และน้ำตกเหวประทุน แต่ควรมีเจ้าหน้าที่นำทาง

เที่ยวน้ำตกตามคลองระย้า

ตลอดเส้นทางจากศูนย์ฝึกอบรมหนองขิง (อาคารโภชนาการเก่า) เลาะเลียบไปตามลำห้วยระย้าหรือคลองระย้ามีน้ำตกขนาดเล็กเรียงรายอยู่หลายสายท่ามกลางป่าดงดิบเขียวชอุ่ม น้ำตกแห่งแรกที่พบ คือ น้ำตกมะนาว อยู่ห่างจากศูนย์ฝึกอบรมราว ๕ กิโลเมตร ถัดมาอีก ๒ กิโลเมตร คือ น้ำตกตาดตาภู่ อาจได้พบสัตว์ป่าที่ออกมาหากินในทุ่งหญ้าที่อยู่ใกล้ๆ น้ำตก จากนี้ไปอีกประมาณ ๓ กิโลเมตร ก็จะถึงน้ำตกตาดตาคง ที่ไหลตกลงมาจากหน้าผาสูงชัน ในฤดูฝนมีน้ำไหลแรงและลื่นมาก ต้องระมัดระวังอันตราย นักท่องเที่ยวที่สนใจควรติดต่อเจ้าหน้าที่นำทาง เพราะสภาพป่าค่อนข้างรกทึบอาจหลงทางได้

เที่ยวกลุ่มน้ำตกผาตะแบก

เป็นกลุ่มน้ำตกที่เกิดจากคลองน้ำซับ จากทางแยกก่อนถึงศูนย์ฝึกอบรมการป่าไม้เขาใหญ่ ๕ กิโลเมตร เลาะเลียบไปตามลำห้วยผ่านผืนป่ามีพันธุ์ไม้ ดอกไม้ น่าสนใจหลายชนิด น้ำตกผากระจาย คือน้ำตกสายแรกที่พบ ถัดมามีน้ำตกผารากไทร ที่มีต้นไทรใหญ่แผ่รากปกคลุมตามลาดหิน จากนั้นปีนป่ายลงไป จะพบน้ำตกระหว่างทาง สังเกตเห็นเฟิร์นกีบแรด เฟิร์นต้นที่หายาก ก่อนจะพบกับดงต้นเทียนสีชมพูอมม่วงบานสะพรั่งอยู่ข้างน้ำตกผาชมพูจากนั้นต้องปีนป่ายไต่ลงสู่หุบเขาเบื้องล่างไปพบกับน้ำตกแห่งสุดท้าย คือ น้ำตกผาตะแบก การเดินทางไปชมน้ำตกผาตะแบก นักท่องเที่ยวควรเตรียมอุปกรณ์และเสบียงอาหารสำหรับการพักแรมไปด้วย

จักรยานท่องเที่ยว

เส้นทางขี่จักรยานที่อุทยานฯ แนะนำ ได้แก่ เส้นทางจากหอดูสัตว์หนองผักชีไปตามถนนผ่านที่ทำการฯ มอสิงโต-หนองขิง-น้ำตกผากล้วยไม้ สุดปลายทางที่น้ำตกเหวสุวัต หรือจะแยกจากป้อมยามมอสิงโต เลี้ยวซ้ายผ่านบ้านพักเยาวชน-สนามกอล์ฟเก่า-ผากล้วยไม้-จนถึงน้ำตกเหวสุวัตก็ได้ เส้นทางนี้ค่อนข้างราบขึ้นลงเนินเล็กน้อย ยกเว้นจากผากล้วยไม้ไปเหวสุวัต เส้นทางจะลงเนินชันและโค้ง นักขี่ต้องใช้ความระมัดระวังมากพอสมควร การขี่จักรยานบนเขาใหญ่ควรปฏิบัติตามข้อแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด ขี่จักรยานอยู่บนถนนเท่านั้น ไม่ควรออกนอกเส้นทาง และหลีกเลี่ยงการขี่เข้าไปในแหล่งอาหารของสัตว์ป่า เช่น ตามแหล่งดินโป่งต่างๆ ปัจจุบันทางอุทยานฯ มีบริการให้เช่าจักรยานเสือภูเขาด้วย

"เหวนรก" ความงามที่น่าครั่นคร้าม

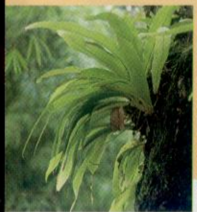
น้ำตกเหวนรกเกิดจากคลองท่าด่านซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในหุบเขาระหว่างเขาเขียว เขาสมอปูน และกลุ่มเขาร่มไหลลงสู่ปลายทางที่แม่น้ำนครนายก มีทางรถยนต์จากด่านเนินหอมขึ้นมาบริเวณ กม.๒๑ จากลานจอดรถต้องเดินเท้าเข้าไปตัวน้ำตกอีกราว ๑ กิโลเมตร น้ำตกเหวนรกเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่สวยงามมากและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดี ตัวน้ำตกมี ๓ ชั้น ไหลตกลงมาตามหน้าผาสูงชันกว่า ๑๕๐ เมตร นับเป็นน้ำตกที่สูงมากแห่งหนึ่งของเมืองไทย นักท่องเที่ยวสามารถชมความงามของน้ำตกได้เฉพาะชั้นที่ ๑ เท่านั้น ซึ่งตามโขดหินข้างๆ น้ำตก มีดงต้นเทียนป่า *(Impatiens violae flora)* ดอกสีชมพูสดใสตัดกับสีเขียวของมอส เฟิร์น ตะไคร่น้ำ ส่วนชั้นที่ ๒ และชั้นที่ ๓ เป็นหน้าผาตัดชันไม่มีทางเดินลงไปได้ และค่อนข้างอันตรายเนื่องจากความแรงของน้ำและความลื่นของหิน ควรระมัดระวังไม่เข้าไปใกล้หน้าผา เพราะเคยเกิดอุบัติเหตุนักท่องเที่ยวพลัดตกลงไปหลายครั้ง แม้แต่ช้างป่าก็ไม่อาจต้านทานความแรงของกระแสน้ำได้ทำให้เกิดโศกนาฏกรรมที่น่าเศร้าสลดใจหลายครั้ง ปัจจุบันทางอุทยานฯ จึงทำรั้วเสาคอนกรีตกั้นไว้ ชื่ออันน่าครั่นคร้ามของ "เหวนรก" มีที่มาจากเสียงสายน้ำที่ดังกระหึ่มก้องทั่วหุบเขาในช่วงฤดูฝน พรานไพรซึ่งเที่ยวป่าผ่านมาย่านนี้ได้ยินเสียงน้ำมาแต่ไกล มองเห็นสายน้ำสีขาวไหลเป็นทางยาว ตกลงมาตามหน้าผาสูงชันน่ากลัวกลางผืนป่าสีเขียวลงสู่หุบเหวด้านล่าง สายน้ำแห่งนี้จึงมีทั้งความงดงามและแฝงไว้ซึ่งความน่ากลัวในขณะเดียวกัน

ข เดินป่า ท่องไพร ดูนกบนเขาใหญ่

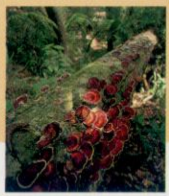

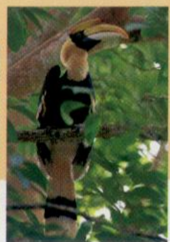
ผืนป่าเขาใหญ่อันอุดมสมบูรณ์คือรอยต่อแห่งระบบนิเวศที่รวมความหลากหลายของพืชพันธุ์และสัตว์ป่าจากหลายภูมิภาค ทั้งดอกไม้ กล้วยไม้พันธุ์ไม้หายากจากภาคเหนือ ลานหินและทุ่งดอกไม้สีสวยจากภาคอีสาน ฯลฯ พงไพรแห่งนี้จึงมีเรื่องราวรอให้เราเรียนรู้ทั้งกลางวันและยามราตรี ผ่านเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ-ดูนก หลายสิบเส้นทางทั้งใกล้ไกล ชมพันธุ์ไม้สวยงามแปลกตา ชีวิตของเหล่าสิงสาราสัตว์ ฝูงนกสีสวยมากมายหลายชนิด ทิวทัศน์ธรรมชาติอันงดงาม

หมีควาย มีโอกาสพบตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

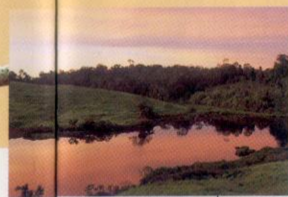

นกกาฮัง (Great Hornbill)

ชะนีมือขาว

ยามเย็นที่หนองผักชี

เห็ดร่างแห

ทุ่งหญ้าหนองผักชี ทุ่งหญ้ากลางป่าซึ่งเคยเป็นหมู่บ้านเก่า เดี๋ยวนี้เป็นแหล่งชมสัตว์ป่าที่สะดวก เพราะมีหอส่องสัตว์ตั้งอยู่ริมหนองน้ำ และตรงข้ามกับโป่งดินเค็ม แหล่งอาหารสำคัญของสัตว์ป่า เป็นบริเวณซึ่งสามารถพบ เก้ง กวาง แม้แต่เสือโคร่ง ได้บ่อยๆ

มอสิงโต
เป็นทุ่งหญ้าบนเนินเขาอยู่ริมถนน และด้านล่างเป็นฝายเก็บน้ำซึ่งมักพบนกน้ำหายากอย่างนกอ้ายงั่วลงมาหากินบ่อยๆ มอสิงโตได้ชื่อว่าเป็นทุ่งหญ้าซึ่งสวยที่สุดของเขาใหญ่

เขาเขียว
สูง ๑,๒๙๒ เมตร เป็นที่ตั้งของสถานีควบคุมสัญญาณของกองทัพอากาศ รอบๆ เป็นป่าดิบเขาซึ่งสมบูรณ์มาก สามารถพบพันธุ์ไม้แบบภาคเหนือ อาทิ เอื้องแซะ

ผาเดียวดาย
จุดชมทิวทัศน์ ซึ่งพบพันธุ์ไม้โบราณอย่างสนสามพันปีและพญาไม้ ตามหน้าผามีกล้วยไม้หลายชนิดและบีโกเนียขึ้นอยู่

ไก่ฟ้าหลังขาว (Silver Pheasant)

เดินป่า
เส้นทางที่ทำการฯ-มอสิงโต

ระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร เริ่มต้นจากบ้านดงติ้วฝั่งตรงข้ามเยื้องกับที่ทำการฯ บนเส้นทางสายนี้เราจะได้ตื่นตากับพันธุ์ไม้แปลกตามากมาย เพราะเส้นทางจะลัดเลาะผ่านป่าดงดิบเขาที่มีไม้ใหญ่พวกจำปีป่า ตะเคียนทอง สีเสียดแก่น ไทร หวาย ไม้อิงอาศัยพวกเถาวัลย์ ชายผ้าสีดา กล้วยไม้ และเฟิร์นต้น (Tree Fern) พืชโบราณอายุกว่า ๓๐๐ ล้านปี เป็นดัชนีบ่งบอกถึงความสมบูรณ์ของผืนป่า ส่วนริมลำธารมีต้นปุด พืชวงศ์ขิงข่า และต้นสมพงขนาดใหญ่ที่มีพูพอนทอดยาวนับสิบเมตร ก่อนจะตัดผ่านป่าละเมาะ ทุ่งหญ้า ทะลุออกสู่อ่างเก็บน้ำมอสิงโตซึ่งมีหอส่องสัตว์ที่ทางอุทยานฯ จัดทำไว้

เส้นทางมอสิงโต-หนองผักชี

ระยะทางประมาณ ๖ กิโลเมตร จากอ่างเก็บน้ำมอสิงโตเดินลัดเลาะขึ้นไปตามสันเขาผ่านป่าดงดิบชื้นสลับกับป่าดงดิบแล้ง นอกจากจะได้เห็นเถาวัลย์หลากหลายขนาดและรูปทรงแล้ว ยังมีโอกาสพบนกเงือกสีน้ำตาลที่ทำรังอยู่ตามต้นไม้ใหญ่อย่างต้นไทรหว้า ตาเสือ สุดปลายทางที่ทุ่งหญ้ากว้างใหญ่บริเวณหนองผักชีมีดงเฟิร์นดงต้นเอนอ้าขึ้นเต็มไปหมด และมีหอส่องสัตว์ให้เฝ้าชมเก้ง กวาง ที่ลงมาหากินในทุ่งหญ้าช่วงเช้าและเย็น

เส้นทางผากล้วยไม้-น้ำตกเหวสุวัต

ระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร สภาพเส้นทางเป็นทางซีเมนต์เดินได้สะดวกสบาย มักนิยมเดินจากจุดกางเต็นท์ผากล้วยไม้เลาะเลียบไปตามห้วยลำตะคอง นอกจากเอื้องหวายแดงที่บานสะพรั่งเต็มหน้าผาในช่วงหน้าแล้งแล้วอาจเห็นนกกางเขนน้ำหลังเทาหากินอยู่ริมห้วย ก่อนจะผ่านเข้าสู่ดงไม้ใหญ่จำพวกจำปีป่า มะไฟป่า ตะเคียนทอง ในป่าดิบชื้นร่มครึ้ม ตามโขดหินมีมอส เฟิร์น เกาะจับและอาจได้พบนกแต้วแล้วสีน้ำเงิน ขณะที่ผ่านป่าดิบแล้ง ป่าไผ่ อาจเห็นไก่ฟ้าพญาลอหากินอยู่ จากป่าไผ่จะกลับเข้าสู่ป่าดงดิบอีกครั้ง เห็นดงไทรที่เป็นแหล่งอาหารของนก รากพันเกาะเกี่ยวกันเหมือนตาข่าย เมื่อเดินมาถึงทางแยกให้ไปทางขวาข้ามลำธารผ่านวังช้างนอน ดงค้อ ดงหวาย ทะลุดงไผ่หลอดออกสู่น้ำตกเหวสุวัต

แผนที่เส้นทางเดินป่าเขาใหญ่

สัมผัสผืนป่าในสายหมอก บนยอดเขาเขียว

เขาเขียว เป็นภูเขาหินทรายยอดตัดในกลุ่มเขาแหลม-เขาร่ม-เขาเขียว สูง ๑,๒๙๒ เมตรจากระดับน้ำทะเล จากด่านเนินหอมก่อนถึงศูนย์ฝึกอบรมการป่าไม้เขาใหญ่ จะมีทางแยกขวามือขึ้นสู่เขาเขียว ระยะทาง ๑๓ กิโลเมตร บนยอดเขาเป็นที่ตั้งของสถานีควบคุมสัญญาณของกองทัพอากาศ สภาพอากาศที่หนาวเย็นตลอดปี ยามเช้าจึงมีทะเลหมอกปกคลุมไปทั่วหุบเขา เราสามารถแวะชมทัศนียภาพอันงดงามนี้ได้ที่ผาเดียวดาย ซึ่งจากจุดนี้จะมองเห็นเขาร่ม เขาสมอปูน ทุ่งหญ้าคา และทุ่งงูเหลือม รอบๆ หน้าผามีพันธุ์ไม้น่าสนใจหลายชนิด โดยเฉพาะพันธุ์ไม้โบราณ เช่น พญาไม้ มะขามป้อมดง สนสามพันปี เป็นต้น อีกจุดหนึ่ง คือ ผาเขาเขียว ที่มองออกไปเห็นที่ทำการอุทยานฯ ทุ่งหญ้ามอสิงโต และไกลออกไปถึงเขาสามยอด จากยอดเขามีทางเดินเท้าไปสุดที่หัวเขาด้านตะวันออกเฉียงใต้ ลัดเลาะไปตามสันเขามองเห็นแนวเขาสมอปูนทอดยาวเป็นปราการด้านใต้ของอุทยานฯ ผ่านป่าดงดิบเขาที่สมบูรณ์มีพันธุ์ไม้แปลกๆ สีสวย เช่น ช้องนางคลี่ หญ้าข้าวก่ำ กระดุมเงิน สารภีดอย กล้วยไม้และเฟิร์นหลายชนิด รวมทั้งสัตว์ป่าหายากอย่างหมูป่า ไก่ฟ้าหลังขาว ก็พบได้บ่อยที่นี่ ตามหน้าผามีมอส ไลเคน เฟิร์น เกาะจับเป็นพรมสีเขียว แทรกสลับกับกุหลาบขาวและกล้วยไม้สีสวยหลายชนิด โดยเฉพาะเอื้องแซะซึ่งปกติจะพบเฉพาะในภาคเหนือแถบเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอนเท่านั้น

อีเห็นธรรมดา

ชมชีวิตไพรในราตรี

การส่องสัตว์ยามค่ำคืนด้วยสปอตไลท์เพื่อชมภาพสัตว์ป่าหลายชนิดที่ออกหากินยามราตรี นับเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ให้ความตื่นเต้นที่ไม่น่าพลาด อาจจะเตรียมสปอตไลท์ขับรถออกไปส่องสัตว์ด้วยตัวเอง หรือใช้บริการรถส่องสัตว์ของทางอุทยานฯ ก็ได้ แต่ควรติดต่อเจ้าหน้าที่นำทางไว้ล่วงหน้าและใช้เส้นทางที่อุทยานฯ กำหนดไว้ คือ จากทางแยกเข้าหนองผักชี-ที่ทำการอุทยานฯ-ทุ่งหญ้ามอสิงโต-ศูนย์ฝึกอบรมใกล้หนองขิง-ทางแยกขึ้นสถานีเรดาร์เขาเขียว หรือจากศูนย์ฝึกอบรมฯ ไปสุดที่ผากล้วยไม้ เมื่อเห็นสัตว์ป่ามีข้อสังเกตอย่างหนึ่งคือ ถ้าแสงสะท้อนจากดวงตาสัตว์เป็นสีแดง แสดงว่าเป็นสัตว์ที่มักออกหากินเวลากลางคืน เช่น เสือ แมวป่า นางอาย นกเค้าแมว นกฮูก แต่ถ้าแสงสะท้อนเป็นสีทอง หรือทองอมเขียว แสดงว่าเป็นสัตว์ประเภทที่โดยธรรมชาติแล้วจะออกหากินเวลากลางวัน เช่น หมาจิ้งจอก กวาง กระทิง เป็นต้น

นกกางเขนดง (White-rumped Shama)

นกจับแมลงอกสีฟ้า (Hainan Blue Flycatcher)

นกกระเต็นลาย (Banded Kingfisher)

ท่องไพรดูนก บนเขาใหญ่

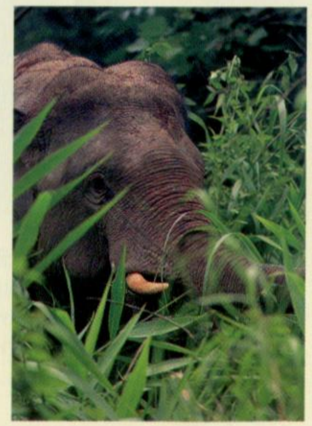
เขาใหญ่ถือเป็นแหล่งดูนกที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของไทย เพราะสภาพป่าที่หลากหลาย เป็นแหล่งอาศัยของนกกว่า ๓๕๐ ชนิด จุดดูนกที่ดีและพบนกได้ง่าย ได้แก่ บริเวณรอบๆ ที่ทำการอุทยานฯ รอบๆ แค้มป์ผากล้วยไม้ เส้นทางเดินป่ามอสิงโต-หนองผักชี เส้นทางด่านช้าง-บึงไผ่ และบริเวณจุดชมทิวทัศน์ทางลงปากช่อง นกที่น่าสนใจและพบบ่อยๆ ได้แก่ นกพญาไฟใหญ่ (Scarlet Minivet) นกขุนแผนหัวแดง (Red-headed Trogon) นกโพระดกคอสีฟ้าเคราดำ (Moustached Barbet) นกหกเล็กปากแดง (Vernal Hanging Parrot) นกแต้วแล้วสีน้ำเงิน (Blue Pitta) นกจาบเคราน้ำเงิน (Blue-bearded Bee-eater) รวมทั้งนกหายากอย่างไก่ฟ้าพญาลอ (Siamese Fireback) และนกโกโรโกโส (Coral-billed Ground-Cuckoo) ตามหนองน้ำที่หนองผักชีและอ่างเก็บน้ำมอสิงโต พบนกน้ำหลายชนิด เช่น นกกระเต็นลาย (Banded Kingfisher) นกอีล้ำ (Common Moorhen) นกอ้ายงั่ว (Oriental Darter) เป็นต้น ส่วนตามถนนขึ้นเขาเขียวช่วงเช้าและบ่ายแก่ๆ มีโอกาสพบไก่ฟ้าหลังขาว (Silver Pheasant) และนกเงือกที่ถือว่าเป็นจุดเด่นของเขาใหญ่ ซึ่งพบถึง ๔ ชนิด คือ นกกาฮัง (Great Hornbill) นกแก๊ก (Oriental Pied Hornbill) นกเงือกสีน้ำตาล (Brown Hornbill) และนกเงือกกรามช้าง (Wreathed Hornbill)

การดูนกบนเขาใหญ่นั้นทำได้ตลอดปี แต่ช่วงที่พบเห็นนกได้ง่ายคือช่วงที่พวกมันเริ่มจับคู่ทำรังและวางไข่ประมาณต้นฤดูฝนราวเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน จึงนับเป็นจังหวะเวลาที่ดีที่สุดสำหรับการดูนก ส่วนนกน้ำมักจะวางไข่ช่วงปลายฤดูฝนจนถึงต้นฤดูหนาว ราวเดือนตุลาคม-ธันวาคม

เฝ้าทุ่ง-ซุ่มโป่ง

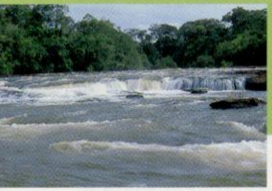
ตามโป่งดิน ทุ่งหญ้า แถบหนองผักชี มอสิงโต หนองขิง และสนามกอล์ฟเก่า มักมีฝูงเก้ง กวาง ออกหากินเป็นประจำช่วงเช้าและเย็นโดยเฉพาะช่วงหญ้าระบัดแตกใบอ่อนตอนต้นฤดูฝน แต่สำหรับสัตว์ป่าจำพวกที่มีเขา งา หรือขนแข็ง เช่น ช้างป่า กระทิง เก้ง กวาง เม่น พวกมันต้องหากินดินโป่งที่มีแร่เกลือซึมขึ้นมาจากชั้นใต้ดินเพื่อเสริมธาตุแคลเซียมในร่างกายด้วย โป่งดินที่นักท่องเที่ยวสามารถแวะชมได้ คือ โป่งช้างใกล้จุดชมทิวทัศน์ทางลงอำเภอปากช่อง โป่งชมรมเพื่อนอยู่ริมถนนใกล้ทางแยกเข้าหนองผักชี โป่งหนองผักชี ซึ่งมีหอดูสัตว์ให้ขึ้นไปเฝ้ารอชมสัตว์ป่าได้ และโป่งต้นไทรที่อยู่ริมถนนห่างจากที่ทำการฯ ๕๐๐ เมตร การเฝ้าทุ่ง ซุ่มโป่งและแกะรอยดูสัตว์ป่านั้นเป็นศิลปะที่ต้องใช้ความรู้และประสบการณ์มาก ควรเตรียมตัวหาความรู้เกี่ยวกับรอยเท้าสัตว์ป่า ทิศทางลม เวลาซุ่มดูสัตว์ป่าเราต้องอยู่ "ใต้ลม" ตลอดเวลา เพื่อไม่ให้มันได้กลิ่นเข้ามาทำร้ายหรือตื่นหนีไป ผู้ที่สนใจควรเริ่มจากการขอคำแนะนำวิธีการและการนำทางจากเจ้าหน้าที่อุทยานฯ

ค เส้นทางแห่งการผจญภัย ล่องแก่งในลำน้ำใสใหญ่

เขาแหลม เขาร่มน้อย เขากำแพง ที่ทอดตัวอยู่ด้านตะวันออกของป่าเขาใหญ่ คือต้นน้ำที่ให้กำเนิดแม่น้ำใสใหญ่ ไหลผ่านผืนป่าเกิดเป็นน้ำตกวังเหว น้ำตกที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งในอุทยานฯ ในลำน้ำมีเกาะแก่งหินขนาดใหญ่สวยงามอย่างแก่งหินเพิง อันลือชื่อในความตื่นเต้นท้าทายยามล่องเรือผ่าน ไปชมบ้านหลังสุดท้ายของกระทิงฝูงใหญ่ที่เขาแผงม้า เป็นประสบการณ์ไพรที่น่าประทับใจยิ่ง

แก่งหินเพิง

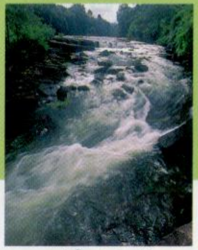

กระทิงที่เขาแผงม้า

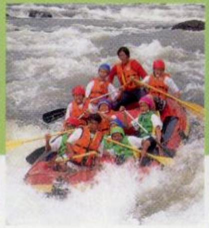

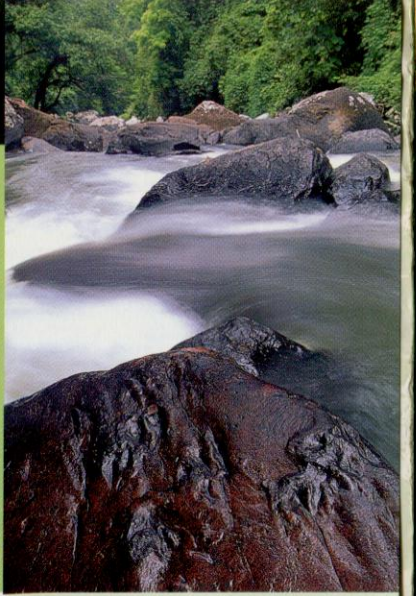

แก่งใหญ่ประจันตคาม

รอยเท้าไดโนเสาร์

รอยเท้าไดโนเสาร์กินเนื้อเทอโรพอดส์ ๒ ชนิด พบตามโขดหินริมลำห้วยใสใหญ่ เป็น ๑ ใน ๕ แห่ง ของแหล่งที่พบรอยเท้าไดโนเสาร์ในเมืองไทย

เขาแผงม้า

อยู่ติดแนวเขตอุทยานฯ ตรงเชิงเขามีดินโป่งอยู่ จึงมีกระทิงออกจากเขตอุทยานฯ มาหากิน บริเวณนี้เสมอสามารถเห็นตัวได้ไม่ยาก

น้ำตกวังเหว

เกิดจากแม่น้ำใสใหญ่ เป็นน้ำตกซึ่งกว้างที่สุดของอุทยานฯ เขาใหญ่ ฤดูฝนน้ำมากจนไม่สามารถข้ามได้

แก่งหินเพิง

แก่งน้ำซึ่งใหญ่ที่สุดของแม่น้ำใสใหญ่ กลางแก่งมีชะง่อนหินยื่นออกมาเป็นเพิง จึงเรียกว่าหินเพิง ฤดูแล้งจะเป็นพลาญหินกว้าง สามารถตั้งแค้มป์ใต้เพิงหินนี้ได้ ส่วนหน้าน้ำหินเพิงจะกลายเป็นน้ำตกขนาดย่อม ซึ่งให้ความเร้าใจเวลาล่องเรือยางผ่านแก่งนี้

เดินป่าสู่น้ำตกวังเหว

น้ำตกวังเหว เป็นน้ำตกขนาดใหญ่อยู่ในป่าลึกทางฟากตะวันออกเฉียงใต้ของอุทยานฯ อยู่บนแม่น้ำใสใหญ่ ซึ่งเกิดจากเทือกเขากำแพง ตัวน้ำตกแม้จะมีเพียงชั้นเดียวแต่จัดว่าเป็นน้ำตกที่สวยงามและกว้างที่สุดของอุทยานฯ นักท่องเที่ยวที่สนใจควรเตรียมอุปกรณ์พักแรมและเสบียงอาหารไปให้พร้อม และติดต่อเจ้าหน้าที่นำทางไว้ล่วงหน้า การเดินทางเริ่มต้นจากหน่วยพิทักษ์ฯ ขญ.๔ (คลองปลากั้ง) ใช้เวลาเดินไป-กลับ ๒ วัน เส้นทางช่วงแรกจะเดินขึ้นเขากำแพงที่ค่อนข้างชัน ก่อนจะเปลี่ยนเป็นทางราบเมื่อถึงสันเขา ระหว่างทางผ่านป่าดงดิบที่สมบูรณ์มีดงหมากเขียวกว้างใหญ่ ตลอดจนไม้หายากอย่างต้นกฤษณาหรือไม้หอมที่มีอยู่มาก จากคลองปลากั้งถึงตัวน้ำตกใช้เวลาประมาณ ๖-๘ ชั่วโมง ในฤดูฝนกระแสน้ำไหลหลาก นักท่องเที่ยวไม่ควรลงเล่นน้ำในแอ่งน้ำตกเพราะอาจเกิดอันตรายได้ ส่วนขากลับจะใช้เส้นทางเดิมหรือใช้เส้นทางใหม่ลัดเลาะไปตามลำห้วยใสใหญ่ตัดขึ้นเขาผ่านวังกีบสมุด แก่งสามชั้นสมุด ลงสู่แก่งหินเพิงทางฝั่งอำเภอนาดีก็ได้ ระหว่างทางอาจเดินตัดลงไปดูรอยเท้าไดโนเสาร์บนโขดหินใต้น้ำตกวังเหวริมแม่น้ำใสใหญ่ได้ แต่ในฤดูน้ำหลากระดับน้ำในลำห้วยจะสูงและไหลแรงอาจเกิดอันตรายได้ไม่เหมาะแก่การเดินทาง

ล่องแก่งหินเพิง

จากหน่วยพิทักษ์ฯ ขญ.๙ (ใสใหญ่) ทางด้านอำเภอนาดี เดินลัดเลาะเลียบแม่น้ำใสใหญ่ขึ้นมาถึงแก่งหินนาดี ซึ่งถือเป็นแก่งที่ใหญ่ที่สุดในลำน้ำสายนี้ มีลานหินกว้างและเพิงหินซึ่งในฤดูแล้งน้ำลดระดับลงสามารถนั่งพักผ่อนหย่อนใจได้ แต่เมื่อถึงฤดูน้ำหลากสายน้ำจะไหลผ่านลานหินที่ทักเทเกือบตั้งฉาก ทำให้เกิดกระแสน้ำวนเชี่ยวกราก กลายเป็นจุดล่องแก่งที่มีชื่อเสียงที่สุดของอุทยานฯ ความยากประมาณระดับ ๔-๕ ต้องใช้ประสบการณ์และความสามารถในการพายค่อนข้างสูง จากแก่งหินเพิงล่องลงมาผ่านแก่งหนามล้อม แก่งลูกเสือ แก่งวังบอน แก่งต้นไทร สุดปลายทางที่แก่งงูเห่า ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง

ตามรอยเส้นทางไดโนเสาร์

ซากฟอสซิลไดโนเสาร์ที่พบในหลายพื้นที่ของภาคอีสาน โดยเฉพาะที่ภูเวียง จังหวัดขอนแก่น และภูกุ้มข้าว จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้สันนิษฐานได้ว่าภูมิประเทศบริเวณนี้เมื่อประมาณ ๑๔๐ ล้านปีที่แล้วซึ่งอยู่ในยุคครีเตเชียสตอนต้น มีสภาพเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำสายใหญ่อุดมสมบูรณ์ ริมน้ำมีฝูงไดโนเสาร์ทั้งชนิดกินพืชและกินเนื้อหากินอยู่มากมาย จัดเป็นยุคที่ไดโนเสาร์ครองอีสาน พวกมันทิ้งรอยเท้าเอาไว้บนชั้นหินทราย บริเวณภูแฝก จังหวัดกาฬสินธุ์ ภูเวียง จังหวัดขอนแก่น และเรื่อยมาถึงลำน้ำใสใหญ่ ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดปราจีนบุรี ที่ค้นพบเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๕ ลักษณะเป็นรอยเท้าขนาดใหญ่ พิมพ์นูน ๓ นิ้ว ๑ รอย และรอยเท้าขนาดเล็กอีก ๗-๘ รอย สันนิษฐานว่าเป็นเทอร์โรพอดไดโนเสาร์กินเนื้อที่เดินสองขา บรรพบุรุษของสัตว์ปีกอย่างนก และไก่ ในปัจจุบัน

ง เที่ยวน้ำตกรอบเขาใหญ่ ชมทุ่งดอกไม้เขาสมอปูน

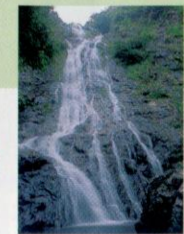
ป่าต้นน้ำผืนใหญ่ในเขตอุทยานฯ มิได้เพียงปลดปล่อยสายน้ำผ่านลำห้วยหลายสายไหลลงหล่อเลี้ยงพื้นที่รอบเขาใหญ่ หากยังก่อให้เกิดน้ำตกที่สวยงามหลายแห่งเรียงรายอยู่ตามเส้นทางน้ำ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจใกล้กรุงเทพฯ ที่รู้จักกันมาเนิ่นนานไม่ว่าจะเป็นน้ำตกนางรอง น้ำตกสาริกา วังตะไคร้ ขณะเดียวกันก็มีกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่น่าสนใจอีกมากมายในเส้นทางวังตะไคร้และเส้นทางประจันตคาม สัมผัสความมหัศจรรย์แห่งภูเขาหินทราย ชมทุ่งดอกไม้ที่งดงามบนยอดเขาสมอปูน ในผืนป่าด้านใต้ของอุทยานฯ เป็นประสบการณ์เที่ยวเขาใหญ่ในอีกมิติหนึ่ง

วังตะไคร้

น้ำตกสาริกา

ตลาดผลไม้บนเส้นทางสู่น้ำตกนางรอง

น้ำตกส้มป่อย

ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคต
อยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์ฯ ห้วยเจ็ดคต มีเส้นทางเดินป่าและจุดพักแรม

แก่งสามชั้น
อยู่ในแม่น้ำนครนายก สามารถฝึกการพายแคนูและคายัคได้ที่นี่

เขาสมอปูน
บนยอดเป็นทุ่งหญ้าสลับป่าดิบ ในช่วงฤดูฝนตามลานหิน จะเป็นทุ่งดอกไม้และกล้วยไม้ดิน

เที่ยวน้ำตกตามเส้นทางวังตะไคร้

เส้นทางนี้มีน้ำตกหลายแห่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมานานปี อาทิ น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง และวังตะไคร้ การเดินทางทำได้สะดวก มีที่พักและร้านอาหารครบครัน แต่สำหรับผู้ที่แสวงหาสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ ก็มีน้ำตกแม่ปล้อง ซึ่งอยู่บริเวณต้นน้ำคลองมะเดื่อที่ไหลผ่านวังตะไคร้ลงมา การเดินทางต้องเดินป่าจากวังตะไคร้ขึ้นไปใช้เวลาประมาณ ๑ วัน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมล่องแก่งด้วยเรือคายัคและเรือแคนูจากสะพานวังตะไคร้ถึงแก่ง ๓ ชั้น ลักษณะเป็นแก่งย่อยๆ ๓ แก่ง ในคลองมะเดื่อซึ่งเป็นต้นแม่น้ำนครนายก ใช้เวลาราว ๒๐ นาที จัดเป็นการล่องแก่งที่ไม่ยากนัก

เที่ยวน้ำตกด้านใต้

เป็นพื้นที่ด้านใต้ของอุทยานฯ ในเขตอำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ในความรับผิดชอบของหน่วยพิทักษ์ ขญ.๑๐ (ประจันตคาม) เส้นทางนี้มีน้ำตกที่สวยงามหลายแห่งเช่นกัน เช่น น้ำตกธารทิพย์ เข้าทางบ้านโคกเขื่อน น้ำตกวังบอน อยู่ใกล้หมู่บ้านวังบอน เขตอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก น้ำตกเหวอีอ่ำ น้ำตกส้มป่อยหรือน้ำตกตะคร้อ อยู่ห่างที่ทำการหน่วยฯ ราว ๑ กิโลเมตร และเมื่อลัดเลาะไปตามลำคลองหนองแก้วต้นน้ำของแม่น้ำประจันตคามก็มีน้ำตกสลัดไดและน้ำตกเหวจั๊กจั่นอยู่ห่างจากที่ทำการหน่วยฯ ๓ กิโลเมตร และ ๖ กิโลเมตรตามลำดับ ส่วนน้ำตกสุดท้ายบนคลองนี้ คือ แก่งกฤษณา ลักษณะเป็นลานหินกว้างกลางลำคลองต่างระดับกัน อยู่ห่างจากที่ทำการหน่วยฯ ประมาณ ๒๐ เมตร ต้องให้เจ้าหน้าที่นำทางไป และควรเตรียมอุปกรณ์การพักแรม เสบียงอาหาร ไปให้พร้อมด้วย

ทุ่งดอกไม้แห่งเขาสมอปูน

เขาสมอปูน ภูเขาหินทรายสูงประมาณ ๘๐๕ เมตรจากระดับน้ำทะเล ทอดยาวเป็นปราการด้านใต้ของอุทยานฯ มองเห็นได้ชัดเจนจากด้านจังหวัดปราจีนบุรี เป็นต้นน้ำคลองหินดาด คลองฟันปลา และคลองซับกระถิน บนยอดเขาเป็นทุ่งหญ้าสลับป่าดิบ ขณะที่มีสวนหินธรรมชาติและลานหินปรากฏอยู่หลายแห่ง ซึ่งจะแปรเปลี่ยนเป็นทุ่งดอกไม้ตั้งแต่ฤดูฝนจนถึงปลายฝนต้นหนาว สีสันของมณีเทวา (กระดุมเงิน) ดุสิตา สร้อยสุวรรณา สรัสจันทร หงอนนาค จอกบ่วาย ที่ขึ้นอยู่เป็นดง แทรกสลับด้วยกล้วยไม้ดินสีสวยหลายชนิด เช่น เหลืองพิสมร เอื้องนวลจันทร์ เอื้องม้าวิ่ง เอื้องคำหิน ฯลฯ คือเสน่ห์ที่ทำให้หลายคนดั้นด้นมาเพื่อเก็บภาพความงดงามนี้ไว้ในความทรงจำ

นอกจากบนยอดเขาแล้วยังมีทุ่งดอกไม้ที่สวยงามไม่แพ้กันบริเวณทุ่งพรหมจรรย์ มีสวนหินและไม้แคระ

แก่งสามชั้น

บริเวณลานสุริยัน และลานหินดาดที่มีลานหินกว้างและแก่งหินอยู่ติดกับน้ำตกเล็กๆ เหมาะแก่การพักแรม การเดินทางไปชมทุ่งดอกไม้ บนเขาสมอปูนเริ่มต้นที่หน่วยพิทักษ์ฯ ขญ.๑๒ (เนินหอม) บริเวณ กม.๑๔ จากนั้นเดินลัดเลาะปีนป่ายไต่เขาที่ค่อนข้างชันประมาณ ๔ ชั่วโมง ผ่านรอยต่อของสองสังคมป่า (Ecotone) จากป่าดงดิบมีพันธุ์ไม้น่าสนใจหลายชนิด เช่น สังหิน ช้างน้าว สาวสนม พิศวง นางอั้ว ฯลฯ กล้วยไม้อิงอาศัยสวยงามแปลกตา เช่น พัดแดง สิงโตรวงข้าว เอื้องศรีสมร เอื้องลูกนก ฯลฯ ทะลุขึ้นสู่ทุ่งดอกไม้กว้างใหญ่บนยอดเขา จากนั้นเดินลงเขาไปถึงหน่วยพิทักษ์ฯ ขญ.๑๑ (คลองเพกา) กลับออกทางด้านอำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ใช้เวลาทั้งหมดประมาณ ๓ วัน ๒ คืน นักท่องเที่ยวควรติดต่อเจ้าหน้าที่นำทาง และเตรียมอุปกรณ์พักแรม เสบียงอาหาร ไปให้พร้อม

ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงนิเวศห้วยเจ็ดคต-โป่งก้อนเส้า

อยู่ทางด้านตะวันตกของอุทยานฯ เขตรอยต่อระหว่างจังหวัดสระบุรีกับจังหวัดนครนายก เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่ค่อนข้างใหม่มีสถานที่น่าสนใจ คือ น้ำตกเจ็ดคต อยู่ในบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคต-โป่งก้อนเส้า หรือหน่วยพิทักษ์ฯ ขญ.๑๘ (ห้วยเจ็ดคต) ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีน้ำตกโกรกอีดก เป็นน้ำตกขนาดกลางชั้นเดียวสูงราว ๑๐ เมตร อยู่ในท้องที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ใช้เวลาเดินเท้าจากบ้านบึงไม้ตรงทางแยกเข้าศูนย์ศึกษาธรรมชาติฯ ประมาณ ๓ ชั่วโมง ส่วนการล่องแก่งในพื้นที่ใกล้เคียงปัจจุบันมีการล่องเรือยางตามลำธารมวกเหล็ก ระยะทาง ๒๐ กิโลเมตร ผ่านเกาะแก่งถึง ๓๔ แก่ง บางแก่งมีความยากถึงระดับ ๔-๕ ต้องใช้ทักษะในการพายสูง

"พิศวง" พันธุ์ไม้เล็ก ๆ ผู้สร้างคุณค่าให้ป่าเขาใหญ่

ระหว่างเส้นทางขึ้นสู่เขาสมอปูน หากโชคดีเราอาจได้พบ "พิศวง" พันธุ์ไม้รูปร่างแปลกตาสมชื่อ พิศวงเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวที่เกาะกินสิ่งผุพังเน่าเปื่อยเป็นอาหาร มันจะโผล่เพียงดอกขึ้นมาเหนือพื้นดินเป็นปริศนาลักษณะเดียวกับบัวผุดและกระโถนฤาษี เพียงแต่อยู่คนละสกุลกัน ในโลกนี้มีต้นพิศวงอยู่ประมาณ ๒๕ ชนิด ในประเทศไทยมีรายงานพบต้นพิศวงเพียง ๒ ชนิดเท่านั้น คือ พิศวงเขาใหญ่ *(Thismia mirabilis)* พบครั้งแรกที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่บริเวณเหวสุวัตเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๖ ลำต้นมีสีขาว ใบเป็นเกล็ดรูปสามเหลี่ยมไม่มีสีเขียว ติดอยู่ห่างๆ แนบกับลำต้น จำนวน ๖-๗ ใบ ดอกสีน้ำเงินเข้มออกอยู่บริเวณปลายยอด ส่วนชนิดล่าสุด คือ พิศวงหนวดแดง *(Thismia javanica)* พบครั้งแรกที่อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ต่อมาพบเพิ่มอีก ๒-๓ แห่ง ในผืนป่าทางภาคใต้และภาคอีสาน ก่อนจะมาพบล่าสุดที่เขาใหญ่บริเวณเขาสมอปูน ความแตกต่างจากพิศวงเขาใหญ่อยู่ที่ดอกสีแดงส้ม กลีบดอกสีแดง ป่าเขาใหญ่จึงเป็นที่เดียวที่เราจะได้พบพันธุ์ไม้ประหลาดนี้ได้ทั้งสองชนิด แม้จะเป็นเพียงพันธุ์ไม้เล็กๆ แต่กลับช่วยสร้างสีสันและคุณค่าอีกมากมายแก่ป่าผืนใหญ่แห่งนี้

ข้อแนะนำ

เดินป่าและพักแรม

• ติดต่อขอเจ้าหน้าที่นำทางจากอุทยานฯ (กรณีเส้นทางซับซ้อน/ป่าทึบ)

• ดื่มน้ำให้อิ่มก่อนออกเดิน ๓๐ นาที

• เดินตามเส้นทางที่กำหนดหรืออนุญาต ปฏิบัติตามกฎระเบียบของอุทยานฯ อย่างเคร่งครัด

• ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้หรือนำกลับออกมา

• กางเต็นท์พักแรมในบริเวณที่ทางอุทยานฯ อนุญาต เลือกทำเลกางเต็นท์บนเนินหรือที่สูงอยู่ในที่โล่งด้านเหนือลม ส่วนกองไฟ อยู่ด้านใต้ลม และดับกองไฟก่อนเข้านอน

ดูนก

• ศึกษาคู่มือดูนก ทำความรู้จักรูปร่าง ลักษณะของนกชนิดต่างๆ ก่อนเริ่มดู

• เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมทั้งคู่มือดูนก กล้องสองตา กล้องเทเลสโคป สมุดบันทึก ปากกา ดินสอ ตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนออกเดินทาง

• เตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดูนกในธรรมชาติ เช่น หมวก กระติกน้ำ ถ้าเป็นฤดูฝนควรเตรียมร่ม เสื้อกันฝน และถุงพลาสติกเพื่อใส่กล้องสองตาไปด้วย

• แต่งกายให้รัดกุม สีสันกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม เช่น เขียว น้ำตาล น้ำเงิน เทา ไม่ควรใส่สีขาวหรือสีสดใส ทำให้นกมองเห็นแต่ไกลและอาจบินหนีไป

• ติดต่อขออนุญาตเข้าไปใช้พื้นที่ ขอข้อมูลรายชื่อนกที่สำรวจพบและเส้นทางที่พบจากอุทยานฯ

• เดินเงียบๆ ไม่ส่งเสียงดังทำให้นกตกใจบินหนีไป พยายามฟังเสียงร้องของนก หยุดมองหานกตั้งแต่พื้นดิน ในกอหญ้า พุ่มไม้ โคนต้นไม้ถึงยอดไม้ รวมทั้งในท้องฟ้า

ดูผีเสื้อ

• ศึกษาคู่มือดูผีเสื้อ ทำความรู้จักรูปร่าง ลักษณะลวดลายของผีเสื้อชนิดต่างๆ ก่อนเริ่มดู

• เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม ที่สำคัญคือ คู่มือดูผีเสื้อ แว่นขยาย (มีด้ามจับ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๗-๑๐ เซนติเมตร) กล้องส่องทางไกล สมุดบันทึก อุปกรณ์เสริมอื่นๆ เช่น กล้องถ่ายภาพ เครื่องอ่านค่าความสูงจากระดับน้ำทะเล อุปกรณ์วาดภาพ

• แต่งกายรัดกุม สีไม่ฉูดฉาดเกินไป

• เลือกวันที่อากาศปลอดโปร่งท้องฟ้าแจ่มใส ช่วงแดดเช้าจะพบผีเสื้อได้ง่ายและใกล้ชิด เพราะมันจะเกาะตามใบไม้นิ่งๆ เพื่อผึ่งปีกให้แห้ง

• อดทนเฝ้ารอดูอย่างเงียบๆ ไม่ให้ผีเสื้อตื่นตกใจบินหนีไป

ขี่จักรยาน

• ศึกษาทำความเข้าใจสถานที่ เส้นทาง ก่อนเดินทาง

• อบอุ่นร่างกาย กล้ามเนื้อ ให้พร้อมก่อนเดินทาง

• ตรวจสอบสภาพรถให้พร้อมก่อนเดินทาง เตรียมยางใน ที่สูบลม สายเบรก กุญแจล็อครถไว้ใช้ยามฉุกเฉิน

• แต่งกายให้รัดกุม สวมหมวกกันน็อค แว่นตา ถุงมือ รองเท้าผ้าใบ เตรียมกระติก น้ำดื่ม ยา ติดไปด้วย

• เตรียมอุปกรณ์ศึกษาธรรมชาติติดไปด้วย เช่น กล้องดูนก คู่มือดูนก กล้องถ่ายรูป แว่นขยาย สมุดบันทึก ปากกา ฯลฯ ไม่ควรขี่ออกนอกเส้นทาง และหลีกเลี่ยงการขี่เข้าไปตามดินโป่ง แหล่งอาหารสัตว์

• ทิ้งขยะบริเวณที่จัดไว้หรือรวบรวมนำกลับมาทิ้งที่ที่พัก

เล่นน้ำตก

• ใส่เสื้อผ้าที่กระชับ น้ำหนักเบา ไม่อุ้มน้ำ

• สังเกตระดับน้ำหรือน้ำป่า หากมีฝนตกหนักควรรีบขึ้นจากน้ำมาอยู่ในบริเวณที่ปลอดภัย

• ควรมีเพื่อนร่วมเล่นน้ำหรืออยู่บริเวณใกล้เคียงไม่ลงเล่นน้ำคนเดียว

• ไม่ลงเล่นน้ำบริเวณที่มีคำเตือน หรือเป็นวังน้ำวนที่อันตราย

• ไม่ปีนป่ายก้อนหิน โขดหิน หน้าผา บริเวณน้ำตก

• ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในการเที่ยวน้ำตก เพราะอาจเกิดการมึนเมาเสี่ยงต่อการจมน้ำ และเศษแก้วเศษขวดที่แตกยังเป็นอันตรายต่อผู้อื่นและธรรมชาติ

• ไม่ทิ้งขยะบริเวณน้ำตกหรือทางเดิน

• ไม่ขีดเขียนบนก้อนหิน หน้าผา

ล่องเรือและล่องแก่ง

• แต่งกายให้กระชับรัดกุม เช่น กางเกงขาสั้น เสื้อผ้าที่แห้งง่าย สวมรองเท้าแตะ ใส่หมวก หรือเสื้อกันลม

• ตรวจสอบสภาพอากาศและคลื่นลม ก่อนออกเดินทาง ไม่ล่องเรือขณะฝนตก/มีพายุ หรือคลื่นลมแรง

• ตรวจสอบความแข็งแรงของเรือ เลือกขนาด/ประเภทเรือ ให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เดินทาง

• กล้องถ่ายรูป อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ควรใส่ถุงพลาสติก หรือถุงกันเปียกน้ำให้เรียบร้อย สัมภาระต่างๆ เลือกไปเฉพาะที่จำเป็น

• สวมเสื้อชูชีพ หมวกกันน็อค (ล่องแก่ง) ให้เรียบร้อย ไม่หยอกล้อหรือลุกขึ้นเดินไปมา เพราะอาจทำให้เรือพลิกคว่ำได้

• ปฏิบัติตัวตามคำแนะนำของคนขับเรือ ผู้นำทาง หรือมัคคุเทศก์

• รวบรวมขยะนำกลับมาทิ้งที่ฝั่ง

ฤดูกาล

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่พฤษภาคมถึงตุลาคม มักมีฝนตกชุกเกือบทุกวัน ห้วยธาร น้ำตกต่างๆ มีน้ำเต็มและขุ่นแดง น้ำป่ามักเกิดขึ้นในช่วงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว จะอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์อากาศหนาว โดยเฉพาะช่วงกลางคืนอุณหภูมิอาจลดลงถึง ๑๐ องศาเซลเซียส กลางวันท้องฟ้าใสโปร่ง แดดจัด

ฤดูแล้ง ช่วงสั้นๆ ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเมษายน อากาศร้อนแห้ง แต่อุณหภูมิมักไม่เกิน ๓๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีบนเขาใหญ่ประมาณ ๒๓ องศาเซลเซียส

ข้อพึงปฏิบัติ

เมื่อพบช้างป่าบนทางรถ

อย่าบีบแตรหรือเปิดไฟไล่ ช้างอาจเครียดหรือตกใจจนตัดสินใจเข้าโจมตีได้ ทางที่ดีควรจอดรถดูท่าทีก่อน พยายามรักษาระยะห่างไม่ให้เข้าใกล้ช้างเกินกว่า ๑๕ เมตร เมื่อช้างแสดงท่าทีเปิดทางให้โดยการหันหัวเข้าชายป่าข้างทาง ให้รีบขับรถผ่านไปโดยเร็ว อย่าแสดงท่าทีลังเลหรือค่อยๆ ขับรถเข้าไปอย่างช้าๆ ช้างจะเครียดและไม่แน่ใจว่า จะทำอย่างไรดี หากช้างเปิดทางให้แล้วคุณไม่ยอมไป ก็คงต้องรอจนกว่าพวกมันจะกลับเข้าป่าไปอีกครั้งนั่นเอง และที่สำคัญ อย่าลงจากรถเป็นอันขาด

สัตว์ป่าหลายชนิด เช่น กวางป่า, เก้ง, หมูป่า, ลิงกังหรือแม้แต่นกเงือกบนอุทยานฯ เขาใหญ่ บางตัวอาจชินกับคนจนกล้าเข้ามาใกล้ หรือเข้ามาหาอาหารในบริเวณที่พักของคุณ จงดูด้วยสายตาหรือถ่ายรูปไว้แค่นั้น อย่าเมตตาสงสารด้วยการให้อาหารสัตว์เหล่านั้น นอกจากเป็นการสร้างพฤติกรรมซึ่งผิดธรรมชาติกับสัตว์นั้นๆ แล้ว อาหารหลายชนิดของคน ยังเป็นอันตรายต่อระบบย่อยอาหารของสัตว์ป่าอีกด้วย

อย่านำสัตว์เลี้ยงเข้าไปท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติฯ โดยเฉพาะสัตว์จำพวกสุนัขและแมว ความจริงมีกฎหมายข้อห้ามอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีผู้ละเมิดอยู่บ่อยๆ การนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปวิ่งเล่นในป่า โอกาสที่สัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่าจะติดโรคซึ่งกันและกันมีสูง ต่างกันเพียงสัตว์เลี้ยงเมื่อป่วยคุณพาไปหาสัตวแพทย์ได้ ส่วนสัตว์ป่าหากติดเชื้อโรคเมือง ซึ่งพวกมันไม่เคยมีภูมิต้านทานอยู่ โอกาสคือตายสถานเดียว

อย่านำสัตว์ไปปล่อยในป่า หลายคนที่นิยมเลี้ยงสัตว์ป่า ไม่ว่าจะเป็นนกป่า, ลิง ไปจนถึงสัตว์ขนาดใหญ่ เมื่อสัตว์เหล่านั้นโตขึ้น ความน่ารักก็หมดไปจนกลายเป็นภาระให้กับเจ้าของ บางคนจึงแก้ปัญหาด้วยการแอบนำไปปล่อยตามอุทยานแห่งชาติ ด้วยคิดว่าเป็นการปล่อยสัตว์ป่าคืนถิ่น แต่ความเป็นจริงอาจเป็นการฆ่าสัตว์นั้นทางอ้อม เพราะสัตว์ป่าเมื่อถูกนำมาเลี้ยง พฤติกรรมก็เปลี่ยนไป ครั้นถูกนำไปปล่อยป่าอีกครั้งโดยไม่ได้รับการฝึกฝนให้มีการปรับตัวอย่างถูกต้อง สัตว์นั้นอาจไม่สามารถหาอาหารกินเองได้ ไม่สามารถต่อสู้กับสัตว์เจ้าของถิ่นเพื่อแย่งอาณาเขตได้ และตายไปเองในที่สุด ทางที่ถูกคืออย่าเลี้ยงสัตว์ป่าเลยจะดีกว่า

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีสัตว์ป่าชุกชุม หลายชนิดเคยชินกับมนุษย์ จนกล้าออกหากินบนถนน การขับขี่ยานพาหนะจึงไม่ควรใช้ความเร็วมาก ปฏิบัติตามข้อแนะนำและป้ายเครื่องหมายจราจรอย่างเคร่งครัด

พึงระมัดระวังเรื่องการทิ้งขยะ-สิ่งของเหลือใช้ต่างๆ ขอให้ทิ้งในถังขยะซึ่งทางอุทยานแห่งชาติจัดเตรียมไว้ให้ สิ่งของและภาชนะเหลือใช้หากสามารถขนกลับมาทิ้งในเมืองได้ก็เป็นการแบ่งเบาภาระของทางอุทยานฯ ได้มาก

ไม่ทำกิจกรรมซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่าและพืชพันธุ์ต่างๆ การส่งเสียงดังนอกจากเป็นการทำลายบรรยากาศสงบเงียบในป่าแล้ว ยังรบกวนเพื่อนนักท่องเที่ยวคนอื่นๆ ด้วย การดูนกหรือการถ่ายรูปสัตว์ป่า ต้องระลึกอยู่เสมอว่าจะต้องไม่รบกวนหรือทำให้สัตว์ป่านั้นตกใจหรือเปลี่ยนพฤติกรรม

อาวุธปืน, เครื่องมือล่าสัตว์, พลุ-ดอกไม้ไฟ-ประทัด เป็นของต้องห้ามในเขตอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จึงมิควรทำเรื่องที่เสื่อมเสียถึงศีลธรรมอันสมควร

ปฏิบัติตามข้อแนะนำ-คำสั่งของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติอย่างเคร่งครัด

การเดินทางสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

รถยนต์ มี ๒ เส้นทาง คือ

เส้นทางที่ ๑
ขึ้นทางปากช่อง

จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหลวง หมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ผ่านรังสิต สระบุรี เลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข ๒ (ถนนมิตรภาพ) เลี้ยวขวาอีกครั้งบริเวณกิโลเมตรที่ ๕๖ ก่อนถึงอำเภอปากช่อง ไปตามถนนธนะรัชต์ผ่านเข้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ รวมระยะทางจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๒๐๖ กิโลเมตร

เส้นทางที่ ๒
ขึ้นทางปราจีนบุรี

จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ถึงรังสิต เลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๐๔๕ ตรงเข้าตัวเมืองนครนายก จากนั้น ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๓๓ (ถนนสุวรรณศร) ถึงวงเวียนนเรศวรเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวง หมายเลข ๓๐๗๗ (ปราจีนบุรี-เขาใหญ่) มุ่งหน้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ รวมระยะทางจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๑๙๐ กิโลเมตร

รถโดยสาร มี ๒ เส้นทาง คือ

เส้นทางที่ ๑
ขึ้นทางปากช่อง

มีรถโดยสารประจำทางกรุงเทพฯ-นครราชสีมา ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศออกจากสถานีขนส่งสายตะวันออกเฉียงเหนือ (หมอชิตใหม่) ถึงอำเภอปากช่องต่อรถโดยสารปากช่อง-เขาใหญ่ สุดทางที่ศาลเจ้าพ่อเขาใหญ่ เหมารถชาวบ้าน ไปส่งที่ที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

เส้นทางที่ ๒
ขึ้นทางปราจีนบุรี

มีรถโดยสารประจำทางกรุงเทพฯ-ปราจีนบุรี หรือกรุงเทพฯ-อรัญประเทศ ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศออกจากสถานีขนส่งสายตะวันออกเฉียงเหนือ (หมอชิตใหม่) ถึงสี่แยกเนินหอม ลงรถแล้วเหมารถเข้าไปส่งที่ที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

สิ่งอำนวยความสะดวก

บ้านพัก (มีเครื่องนอน)

ปัจจุบันยังไม่มีบ้านพักในอุทยานฯ แต่มีบ้านพักกองแก้ว ๑ พักได้ ๑๒ คน สำหรับผู้ที่มาเป็นหมู่คณะเพื่อเข้ามาศึกษาธรรมชาติ โดยต้องมีจดหมายติดต่อขออนุญาตล่วงหน้าพร้อม แนบรายละเอียดโครงการไปที่กรมป่าไม้

ค่ายพัก (ไม่มีเครื่องนอน)

ทางอุทยานฯ มีค่ายพักให้บริการ ทั้งหมด ๓ แห่ง คือ ค่ายพักเยาวชน ๓ หลัง พักได้หลังละ ๒๕ คน ค่ายพักกองแก้ว ๑ หลัง พักได้ ๓๕ คน และค่ายพักกองแก้ว ๒ พักได้ ๕๐ คน ติดต่อได้ที่งานบ้านพัก ฝ่ายนันทนาการและสื่อความหมาย ส่วนอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ กรุงเทพฯ

โทร. ๐-๒๕๗๙-๗๒๒๓, ๐-๒๕๗๙-๕๗๓๔, ๐-๒๕๖๑-๔๒๙๓ ต่อ ๗๒๔, ๗๒๕

สถานที่กางเต็นท์

ทางอุทยานฯ ได้จัดสถานที่กางเต็นท์สำหรับนักท่องเที่ยวไว้เฉพาะบริเวณผากล้วยไม้เท่านั้น โดยต้องติดต่อก่อนเวลา ๑๘.๐๐ น. ของวันที่จะเข้าพัก หากไม่ได้นำเต็นท์มาทางอุทยานฯ มีเต็นท์ให้เช่า หลังละ ๔๐ บาท/คืน นักท่องเที่ยวต้องเสียค่าธรรมเนียมการกางเต็นท์คนละ ๒๐ บาท/คืน บริเวณนี้มีร้านอาหาร ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ ให้บริการด้วย

ที่พักรอบนอกเขาใหญ่

สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบายในการพักผ่อน ก็สามารถใช้บริการที่พัก โรงแรม รีสอร์ตของเอกชนหลายแห่งที่เรียงรายอยู่ระหว่างเส้นทางถนนธนะรัชต์

ร้านอาหารและของใช้

ภายในเขตอุทยานฯ มีร้านอาหาร และของใช้ให้บริการบริเวณใกล้ที่ทำการอุทยานฯ บริเวณลานจอดรถน้ำตกเหวสุวัต ลานจอดรถน้ำตกเหวนรก และบริเวณกางเต็นท์ผากล้วยไม้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
๒๐๒ อาคารเลอคองคอร์ด ถนนรัชดาภิเษก ห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทร. ๖๖-๒๖๙๔-๑๒๒๒ (๘๐ เลขหมาย)
โทรสาร ๖๖-๒๖๙๔-๑๒๒๐-๑
Internet : www.tat.or.th
E-mail Address : center@tat.or.th

สำนักงาน ททท. ในประเทศ

สำนักงาน ททท. ภาคเหนือ เขต ๑ (ภาคเหนือตอนบน)
๑๐๕/๑ ถนนเชียงใหม่-ลำพูน ตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๐๐๐
โทร. ๐-๕๓๒๔-๘๖๐๔, ๐-๕๓๒๔-๘๖๐๗, ๐-๕๓๒๔-๑๔๖๖
โทรสาร ๐-๕๓๒๔-๘๖๐๕
พื้นที่ความรับผิดชอบ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน

สำนักงาน ททท. ภาคเหนือ เขต ๒ (ภาคเหนือตอนบน)
๔๔๘/๑๖ ถนนสิงหไคล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ๕๗๐๐๐
โทร. ๐-๕๓๗๑-๗๔๓๓
โทรสาร ๐-๕๓๗๑-๗๔๓๔
พื้นที่ความรับผิดชอบ เชียงราย พะเยา อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน

สำนักงาน ททท. ภาคเหนือ เขต ๓ (ภาคเหนือตอนล่าง)
๒๐๙/๗-๘ ศูนย์การค้าสุรสีห์ ถนนบรมไตรโลกนาถ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐
โทร. ๐-๕๕๒๕-๒๗๔๓
โทรสาร ๐-๕๕๒๕-๒๗๔๒
พื้นที่ความรับผิดชอบ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย

สำนักงาน ททท. ภาคเหนือ เขต ๔ (ภาคเหนือตอนล่าง)
๑๙๓ ถนนตากสิน ตำบลหนองหลวง อำเภอเมือง จังหวัดตาก ๖๓๐๐๐
โทร. ๐-๕๕๕๑-๔๓๔๑-๓
โทรสาร ๐-๕๕๕๑-๔๓๔๔
พื้นที่ความรับผิดชอบ ตาก พิจิตร กำแพงเพชร

สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๑ (ภาคกลางฝั่งตะวันตก)
ถนนแสงชูโต ตำบลบ้านเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๐๐๐
โทร. ๐-๓๔๕๑-๑๒๐๐
โทรสาร ๐-๓๔๕๑-๑๒๐๐
พื้นที่ความรับผิดชอบ กาญจนบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม

สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๒ (ภาคกลางฝั่งตะวันตก)
๕๐๐/๕๑ ถนนเพชรเกษม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๑๒๐
โทร. ๐-๓๒๔๗-๑๐๐๕-๖
โทรสาร ๐-๓๒๔๗-๑๕๐๒
พื้นที่ความรับผิดชอบ เพชรบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์

สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๓ (ภาคกลางฝั่งตะวันออก)
๖๐๙ หมู่ ๑๐ ถนนพระตำหนัก อำเภอบางละมุง เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ๒๐๒๖๐
โทร. ๐-๓๘๔๒-๗๖๖๗, ๐-๓๘๔๒-๘๗๕๐
โทรสาร ๐-๓๘๔๒-๙๑๑๓
พื้นที่ความรับผิดชอบ ชลบุรี สมุทรปราการ

สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๔ (ภาคกลางฝั่งตะวันออก)
๑๕๓/๔ ถนนสุขุมวิท ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ๒๑๐๐๐
โทร. ๐-๓๘๖๕-๕๔๒๐-๑, ๐-๓๘๖๖-๔๕๘๕
โทรสาร ๐-๓๘๖๕-๕๔๒๒
พื้นที่ความรับผิดชอบ ระยอง จันทบุรี

สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๕ (ภาคกลางฝั่งตะวันออก)
๑๐๐ หมู่ ๑ ถนนตราด-แหลมงอบ ตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ๒๓๑๒๐
โทร. ๐-๓๘๕๙-๗๒๕๕, ๐-๓๘๕๙-๗๔๕๙, ๐-๓๘๕๙-๗๒๖๐ โทรสาร ๐-๓๘๕๙-๗๒๕๕
พื้นที่ความรับผิดชอบ ตราด และหมู่เกาะ

สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๖ (ภาคกลางตอนบน)
๑๐๘/๒๒ หมู่ ๔ ตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐
โทร. ๐-๓๕๒๔-๖๐๗๖-๗
โทรสาร ๐-๓๕๒๔-๖๐๗๘
พื้นที่ความรับผิดชอบพระนครศรีอยุธยาสระบุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี ปทุมธานี และนนทบุรี

สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๗ (ภาคกลางตอนบน)
ถนนรอบวัดพระธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ๑๕๐๐๐
โทร. ๐-๓๖๔๒-๒๗๖๘-๙
โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๗๖๙
พื้นที่ความรับผิดชอบ ลพบุรี นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี

สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต ๘ (ภาคกลางตอนบน)
๑๘๒/๘๘ หมู่ ๑ ถนนสุวรรณศร ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ๒๖๐๐๐
โทร. ๐-๓๗๓๑-๒๒๘๒, ๐-๓๗๓๑-๒๒๘๔
โทรสาร ๐-๓๗๓๑-๒๒๘๖
พื้นที่ความรับผิดชอบ นครนายก สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา

สำนักงาน ททท. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต ๑ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง)
๒๑๐๒-๒๑๐๔ ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐
โทร. ๐-๔๔๒๑-๓๐๓๐, ๐-๔๔๒๑-๓๖๖๖
โทรสาร ๐-๔๔๒๑-๓๖๖๗
พื้นที่ความรับผิดชอบ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ชัยภูมิ

สำนักงาน ททท. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต ๒ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง)
๒๖๔/๑ ถนนเขื่อนธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐
โทร. ๐-๔๕๒๔-๓๗๗๐
โทรสาร ๐-๔๕๒๔-๓๗๗๑
พื้นที่ความรับผิดชอบ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ยโสธร

สำนักงาน ททท. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต ๓ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน)
๑๕/๕ ถนนประชาสโมสร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๒๔-๔๔๙๘-๙
โทรสาร ๐-๔๓๒๔-๔๔๙๗
พื้นที่ความรับผิดชอบ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์

สำนักงาน ททท. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต ๔ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน)
๑๘๔/๑ ถนนสุนทรวิจิตร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ๔๘๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๕๑-๓๔๙๐-๑
โทรสาร ๐-๔๒๕๑-๓๔๙๒
พื้นที่ความรับผิดชอบ นครพนม สกลนคร มุกดาหาร

สำนักงาน ททท. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต ๕ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน)
๑๖/๕ ถนนมุขมนตรี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ๔๑๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๓๒-๕๔๐๖-๗
โทรสาร ๐-๔๒๓๒-๕๔๐๘
พื้นที่ความรับผิดชอบ อุดรธานี หนองบัวลำภู หนองคาย เลย

สำนักงาน ททท. ภาคใต้ เขต ๑ (ภาคใต้ตอนล่าง)
๑/๑ ซอย ๒ นิพัทธ์อุทิศ ๓ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ๙๐๑๑๐
โทร. ๐-๗๔๒๓-๑๐๕๕, ๐-๗๔๒๓-๘๕๑๘, ๐-๗๔๒๔-๓๗๔๗ โทรสาร ๐-๗๔๒๔-๕๙๘๖
พื้นที่ความรับผิดชอบ สงขลา สตูล

สำนักงาน ททท. ภาคใต้ เขต ๒ (ภาคใต้ตอนล่าง)
สนามหน้าเมือง ถนนราชดำเนิน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๓๔-๖๕๑๕-๖
โทรสาร ๐-๗๕๓๔-๖๕๑๗
พื้นที่ความรับผิดชอบ นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง

สำนักงาน ททท. ภาคใต้ เขต ๓ (ภาคใต้ตอนล่าง)
๑๑๒/๓ หมู่ ๒ ถนนนราธิวาส-ตากใบ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ๙๖๐๐๐
โทร. ๐-๗๓๕๑-๖๑๔๔, ๐-๗๓๕๒-๒๔๑๑, ๐-๗๓๕๒-๒๔๑๓ โทรสาร ๐-๗๓๕๒-๒๔๑๒
พื้นที่ความรับผิดชอบ นราธิวาส ยะลา ปัตตานี

สำนักงาน ททท. ภาคใต้ เขต ๔ (ภาคใต้ตอนบน)
๗๓-๗๕ ถนนภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ๘๓๐๐๐
โทร. ๐-๗๖๒๑-๑๐๓๖, ๐-๗๖๒๑-๗๑๓๘, ๐-๗๖๒๑-๒๒๑๓ โทรสาร ๐-๗๖๒๑-๓๕๘๒
พื้นที่ความรับผิดชอบ ภูเก็ต พังงา กระบี่

สำนักงาน ททท. ภาคใต้ เขต ๕ (ภาคใต้ตอนบน)
๕ ถนนตลาดใหม่ บ้านดอน อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๘๔๐๐๐
โทร. ๐-๗๗๒๘-๘๘๑๘, ๐-๗๗๒๘-๘๘๑๘-๙
โทรสาร ๐-๗๗๒๘-๒๘๒๘
พื้นที่ความรับผิดชอบ สุราษฎร์ธานี ชุมพร ระนอง

สำนักงาน ททท. ต่างประเทศ

สำนักงานกัวลาลัมเปอร์
Suite 22.01, 22nd Floor, Menara Lion, 165, Jalan Ampang, 50450 Kuala Lumpur, MALAYSIA
Tel. : (60 3) 216-23480
Fax : (60 3) 216-23486
E-mail Address : sawatdi@po.jaring.my

สำนักงานสิงคโปร์
c/o Royal Thai Embassy, 370 Orchard Rd., Singapore 238870, SINGAPORE
Tel. : (65) 235-7694, 235-7901, 735-0637
Fax : (65) 733-5653
E-mail Address : tatsin@mbox5.singnet.com.sg

สำนักงานฮ่องกง
401 Fairmont House, 8 Cotton Tree Drive, Central, HONG KONG
Tel. : (85 2) 2868-0732, 2868-0854
Fax : (85 2) 2868-4585
E-mail Address : tathkg@hk.super.net

สำนักงานโตเกียว
Yurakucho Denki Bldg., South Tower 2nd Floor, Rm. 259, 1-7-1 Yurakucho, Chiyoda-ku, Tokyo 100, JAPAN
Tel. : (81 3) 3218-0337, 32180355, 3218-1077
Fax : (81 3) 3218-0655
E-mail Address : tattky@crisscross.com

สำนักงานโอซากา
Technoble Yotsubashi Bldg., 3rd Floor, 1-6-8 Kitahorie, Nishi-ku.Osaka 550-0014, JAPAN
Tel. : (81 6) 6543-6654, 6543-6655
Fax : (81 6) 6543-6660
E-mail Address : tatosa@ca.mbn.or.jp

สำนักงานฟูกูโอกะ
EL Gala Bldg., 6th Floor, 1-4-2 Tenjin, Chuo-ku, Fukuoka 810-0001, JAPAN
Tel. : (81 92) 725-8808 Fax: (81 92) 735-4434
E-mail Address : tatfuk@asahi-net.or.jp

สำนักงานไทเป
13th Floor, Boss Tower, No.111 Sung Chiang Road, (Near Nanking East Road Junction) TAIPEI 104
Tel. : (886 2) 2502-1600 Fax : (886 2) 2502-1603
E-mail Address : tattpe@ms3.hinet.net

สำนักงานโซล
Coryo Daeyungak Center Building, Rm. 604, 6th Floor, 25-5, 1-ka, Chungmu-ro, Chung-ku, Seoul 100-706, KOREA
Tel. : (82 2) 779-5417, 779-5418, 771-9650
Fax : (82 2) 779-5419
E-mail Address : tatsel@soback.kornet.nm.kr

สำนักงานซิดนีย์
2nd Floor, 75 Pitt Street, Sydney NSW 2000 AUSTRALIA
Tel. : (61 2) 9247-7549 Fax : (61 2) 9251-2465
E-mail Address : info@thailand.net.au

สำนักงานลอนดอน
49 Albemarle Street, London WIX 3 FE, ENGLAND, U.K.
Tel. : (44207) 499-7679 Fax : (44207) 629-5519
E-mail Address : info@tat-uk.demon.co.uk

สำนักงานแฟรงค์เฟิร์ท
Thailandisches Fremdenverkehrsamt Bethmannstr.
58 d-60311 Frankfurt/M., GERMANY
Tel. : (49 69) 138-1390 Fax : (49 69) 281-468
E-mail Address : tatfra@t-online.de

สำนักงานปารีส
90 Avenue des Champs Elysees, 75008 Paris, FRANCE
Tel. : (33 1) 5353-4700 Fax : (33 1) 4563-7888
E-mail Address : tatpar@wanadoo.fr

สำนักงานกรุงโรม
Ente Nazionale per il Turismo Thailandese, Via Barberini, 68, 4th Floor, 00187 Roma, ITALY
Tel. : (39 06) 420-14422, 420-14426
Fax : (39 06) 487-3500
E-mail Address : tat.rome@iol.it

สำนักงานลอส แองเจลิส
611 North Larchmont Blvd., 1st Floor, Los Angeles, CA 90004, U.S.A.
Tel. : (1 323) 461-9814 Fax : (1 323) 461-9834
E-mail Address : tatla@ix.netcom.com

สำนักงานนิวยอร์ก (ชั่วคราว)
C/O Royal Thai Consulate-General
351 East 52nd Street, New York, N.Y. 10022
Tel. : (1 212) 754-2536-8, 754-1770
Fax : (1 212) 754-1907